

9559
Dhr. Claude GEKIERE
Herfstlaan 59
9800 DEINZE

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Versijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgiftkantoor: Deinze 1

Verantwoordelijke uitgever:
Tony VANHEE

15^e jaargang nr. 1

Reigerslaan 2

FEBRUARI 2007

9800 DEINZE

*****

Hoofdredacteur: Demuyne Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Op onze internetsite staan reeds de indexen van de huwelijken van Deinze (periode 1808-1877) en van Nazareth (periode 1796-1900)

Activiteiten:

Op dinsdagen 06, 13, 20 en 27 februari en 06, en 13 maart 2007, telkens van 18.30 tot 19.00 uur en van 19.00 uur tot 19.30 uur

Individuele genealogische opzoekingen op het internet met persoonlijke begeleiding door dhr. Claude Gekiere, (Volgeboekt - Inschrijvingen afgesloten!!)

Noteer nu reeds:

Op dinsdag 08 mei 2007, om 20.00 uur in de kelderverdieping van de Deinse Bibliotheek,
De opvoeding van het kind in de 17e en 18e eeuw.

door dhr. Claude Gekiere, ondervoorzitter van VVF-afdeling Deinze

Nationaal Congres van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde

Op zaterdag 28 april 2007 en zondag 29 april 2007 in de LANDCOMMANDERIJ ALDEN BIESEN.
met als onderwerp: Oude adel in het Land van Loon, het huidige Limburg
meer info vindt u terug op onze site <http://www.vvf.deinze.be> onder de rubriek "activiteiten"

HERNIEUWING LIDGELDEN

Indien U uw lidmaatschapsbijdrage 2007 (5 €) nog niet zou hebben betaald vragen wij U deze te willen overschrijven op rekening nr. 083-2731167-38 van VVF-Deinze.

Nationale leden van VVF zijn niet verplicht om deze bijdrage te storten maar hun bijdrage is steeds van harte welkom.

22 KILOMETER ARCHIEF – DE OORLOGSARCHIEVEN VAN DE FOD BINNENLANDSE ZAKEN

(dit artikel werd woordelijk overgenomen uit FEDRA, het magazine van de ambtenaar, oktober 2007, met toelating van de redactie)

Achterin de Pasteurstraat in Anderlecht strekken zich depots uit met maar liefst 22 kilometer dossiers. De documenten beschrijven de schade die de Belgen opliepen tijdens de Tweede Wereldoorlog en tonen het harde dagelijkse leven tijdens en vlak na de oorlog. De archieven zijn in handen van de dienst "Rampen" van de Civiele Veiligheid (Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken). 10 kilometer dossiers verhuist uiterlijk 2008 naar het Algemeen Rijksarchief, 12 kilometer wordt vernietigd.

De oorlogsarchieven leveren een dappere strijd tegen de tand des tijds. En toch, helaas. Het slechtst bewapend zijn de kleine lokale administraties, maar ook elders vallen er slachtoffers. Enkele voorbeelden: het gewichtige dossier "Persécutions antisémitiques en Belgique (1940-1945)", dat het Krijgsauditoraat na de oorlog samenstelde over de jodenvervolging, is verdwenen. De archieven van het centrale commissariaat van Charleroi gingen eind de jaren zeventig compleet in vlammen op. Bij het centrale commissariaat van de gerechtelijke politie van Brussel zijn duizenden pv's, opgesteld door de Staatsveiligheid, bij de zoveelste verhuis zoek geraakt. Ook stukken die kort na de oorlog in beslag waren genomen, blijken nu onvindbaar. De archieven van de Civiele Veiligheid (FOD Binnenlandse Zaken) zijn gelukkig buiten schot gebleven. Gedurende decennia verzamelde de algemene directie van de Civiele Veiligheid 22 kilometer dossiers, die zich drie grote opslagruimten bevinden in Anderlecht. Een deel daarvan bestaat uit dossiers die Belgen indienden om de schade aan te tonen die ze hadden opgelopen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ondertussen is Binnenlandse Zaken, samen met het Algemeen Rijksarchief gestart met "de grote opkuis". Tien kilometer archief blijft bewaard en wordt overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief. De resterende twaalf kilometer, vooral administratieve dubbels, zal vernietigd worden.

De dossiers werpen niet enkel een licht op de oorlogsjaren zelf. Thierry Lemoine (archivaris): "Deze documenten helpen bij de geschiedschrijving van de Tweede Wereldoorlog, ze schetsen daarnaast ook een beeld van het dagelijkse leven in de nasleep van de oorlog. Je mag niet vergeten dat de overwinning op de Duitsers voor veel landgenoten niet het einde van hun miserie betekende. Voor heel wat slachtoffers en daklozen was er nog lang geen verbetering in zicht. In 1945 waren 452.000 woningen beschadigd en 17.000 industriële gebouwen vernield. De provincies Antwerpen, Luik en Luxemburg waren het ergst getroffen. Aan de hand van deze archieven zouden historici bijvoorbeeld de schade kunnen berekenen ide het Von Rundstedtoffensief in de Ardennen aanrichtte, toen in december 1944 de Duitse tankaanval vastliep op hevige Amerikaanse weerstand in Bastogne. Je zou dezelfde oefening kunnen doen voor Luik, waar de V1- en V2-raketten niet alleen de inwoners uit hun slaap hielden, maar ook heel wat huizen vernielden."

Het belang van deze dossiers zit soms in een onverwacht hoekje. François Antoine (archivaris): "Je vindt hier bovendien heel wat informatie over de ruimtelijke ordening en de naoorlogse heropbouw. Recente studies in Frankrijk en Groot-Brittannië hebben aangetoond dat de dringende woningnood de eerste slaapdorpen aan de rand van de steden heeft uitgelokt. Tegelijk verlieten de fabrieken in België het centrum van de stad om zich te groeperen in industriezones."

Ook de speurders van de Commissie Buysse komen hier dossiers uitpluizen. Zij moeten de schadevergoeding bepalen voor Belgische joden die tijdens de Tweede Wereldoorlog hun goederen zagen aanslaan of moesten achterlaten. Er steekt

daarnaast zeer gevoelige informatie tussen de 22 kilometer papier. Zo maken documenten afkomstig van de Nationale Bank het mogelijk om economische collaborateurs op te sporen en een heel precies beeld te schetsen van dit soort collaboratie.

Een halve kilometer van de 22 kilometer archief, opgeslagen in de Pasteurstraat, bevat documenten over de schade die de kolonialen opliepen in Congo als gevolg van de onafhankelijkheid in 1960. Die dossiers geven een uniek zicht op het dagelijkse leven van de Belgen. Ze tonen ook hoe die ex-kolonialen weer in de Belgische samenleving geïntegreerd werden na de Congolese onafhankelijkheid.

Aan de verhuisoperatie "Pasteur" hangt een stevig prijskaartje vast, op rekening van de Civiele Veiligheid. "De details bespaar ik je, maar om een idee te geven: twee meter archief inpakken vereist een team van drie personen gedurende een uur. Of neem nu de kartonnen dozen: die alleen al kosten samen 90.857 euro. Om dan nog maar te zwijgen van het vrachtwagenvervoer. Ook moeten we ons personeel beschermen. In bepaalde zones werken ze met beschermende kledij en een masker. En alvorens de documenten worden ingepakt, ondergaan ze een behandeling tegen schimmel. In totaal kost het overbrengen van de tien kilometer documenten 351.500 euro. Da's niet goedkoop. Maar het geheugen van het land veiligstellen, is die prijs meer dan waard", aldus François Antoine.

VERSLAG EN STAET VAN VOORSTELLING VAN BELOONING VOOR EENE DAAD VAN MOED EN ZELFOPOFFERING

(vervolg van Leiestam 5/2006, p. 582-584) (bron: Stadsarchief Deinze doos nr. 1865)

Heden 16 februari 1870, 10½ uur des voormiddags, is voor ons Gentiel Francies Vanderstraeten, Burgemeester der stad Deynze, verschenen **Jan Desloovere**, werkman te Deynze, welke ons te kennen heeft gegeven dat hij op gisteren 15 februari de genaamde **Alphons De Grijse**, oud 8 jaar, in doodsgevaar heeft gered in de volgende omstandigheden:

Op voorberoepe dag, 15 februari omtrent 4 uur 's namiddags, begaf zich de jongeling Alphons De Grijse, op de bevrozene rivier de Lei. Door onachtzaamheid zich onder de brug begeven hebbende, bevind hij zich bij eene opening, slibberde in het water, maar zonk niet geheel en al dewijl hij zich met de rechter hand aan het ijs kon vastklessen, tengevolge der hevige koude werd het kind krachteloos en was op het punt te verdrinken, toen de verschijner Jan Desloovere op dat oogenblik op de Leibrug aenkwam. Op het geroep van **Emelia Van den Bossche**, oud 10 jaren, "het manneken De Grijse gaat verdrinken" springt Desloovere aen den kant der brug op eenen boot, van daer op het ijs. Ter plaats des onheils aengekomen, ziet Desloovere dat hij al recht staende het kind niet kan redden, hij bukt zich, doch deze beweging doende, slibbert hij, valt met zijn achterste op het ijs en tot aan de kniën in de opening. In dezen toestand neemt hij het kind De Grijse met alle voorzichtigheid in zelfopoffering bij den arm, en met medehulp van **Karel Dhaenens**, welk oek ter plaats was toegesnel, is hij gelukkig genoeg, het kind te redden en levend ter straat te brengen.

Zijn ook voor ons verschenen:

- 1 **Karel Dhaenens**, werkman
- 2 **Augustus Soenen**, kleermaker,
- 3 **Eduard Janssens**, schipper,

welke personen de ooggetuigen van het gebeuren het vorenstaende verhaal voor waarachtig bevestigen en daarenboven verklaren dat Jan Desloovere in levensgevaer

Alphons De Grijse gered heeft en in deze omstandigheid bewijs van edelmoedige zelfopoffering en moed heeft getoond.

Zij verklaren nog in geen maagschap te zijn van Jan Desloovere voornoemd.

Van alle welke wij hebben opgemaakt het tegenwoordig verslag, dag, maend en jaar als boven, hetwelk de komparant en de getuigen met ons hebben geteekend, behoudens Karel Dhaenens en Eduard Janssens welke verklaard hebben niet te kunnen teekenen bij gebrek aan kunde.

De genaamde Jan Desloovere is in geen maagdschap met die van de geredde jongeling.

Zijn gedrag en zedelijkheid zijn onberispelijk. Hij kan zwemmen.

Hij wordt voorgedragen om en geldelijke beloning en een medaille te krijgen.

Ten jare achttien honderd vier en zeventig , den derden mei, om 9 ure des voormiddags, is voor ons Burgemeester der stad Deynze verschenen **Jan Baptiste Pourquoi**, werkman, wonende te Deynze, welke ons heeft te kennen gegeven op eergisteren 1 Mei courant, circa 6 ure namiddag de genaamde **Edmondus Vaerewyck**, oud 12 jaren, van doodsgevaar gered te hebben in de volgende omstandigheden:

Op 1 Mei courant, circa 6 uur namiddag (was hij) bezig met den kachel zijns meesters wonende dicht bij de sluisbrug te Deynze, te onsteken als de naaister **Rosalie Verstraete** werkende bij zijnen meester tot hem verklaarder riep, "er valt een kind in het water". Op dit geroep is hij zonder aarzelen naar de plaats des onheils gesnel, deed zijn overveste en slaaplijf uit, liet zich tegen het water afgleiden de schuinten, verzocht aan **Emil Van Damme** hem eene pers aan te brengen, welke hem eenen bootshaak aanbracht , wierp den zelven naar den drenkeling toe opdat hij zich aan dit tuig zoude kunnen vastgrijpen, in welke pogingen de verklaarder niet gelukte, doch bemerkende dat het kind reeds voor de tweede maal verzonk, liet (hij) den boodshaak in het water zinken aan welken het kind zich alsdan heeft vastgeklampt en op deze wijze heeft de verklaarder hetzelfde levend uit het water gered, met alle voorzichtigheid opgenomen en alle hulpmiddelen toegediend.

Zijn ook voor ons verschenen:

1 **Lodewijk Dewaegenaere** , sluismeester

2 **Emil Van Damme**, paardengeleider

3 **Rosalie Verstraete**, naaister

alle drie wonende te Deynze die als ooggetuigen van het gebeurde het vorenstaande verhaal voor waarachtig hebben bevestigd.

Zij verklaren nog in gene maagschap te zijn van Jan Baptiste Pourquoi voornoemd noch van Edmondus Vaerewijck.

Van alle welke hebben opgemaakt het tegenwoordig verslag, dag maand en jaar als boven, hetwelk de comparant en de getuigen met ons na gedane voorlezing hebben geteekend behoudens de comparant en de getuigen Van Damme en Verstraete die verklaard hebben niet te kunnen teekenen bij gebrek aan kunde.

De Burgemeester

Jan Batiste Pourquoi, werkman, is te Deinze geboren op 8/12/1837.

Hij is niet verwant met den jongeling, zijn gedrag en zedelijkheid zijn onberispelijk.

Hij kan slecht zwemmen. Hij wordt voorgedragen om een geldelijke beloning te ontvangen voor zijn moedige daad.

(wordt vervolgd)

Romain De Bouver

UIWIJ KING UIT VLAANDEREN NAAR ENGELAND IN DE 16de EEUW

(Voordracht gegeven door Dhr Werner Peene op dinsdag 12 december 2006 voor de VVF-afdeling Deinze).

Tal van Vlamingen weken tijdens de godsdienstperikelen van de 16de eeuw uit naar Engeland. Velen deden het uit godsdienstovertuiging maar anderen hadden ook economische motieven. Hoe men deze voorouders kan terugvinden in Engeland werd in de voordracht naar voor gebracht. Ook de "verengelsing" van de namen kwam aan bod.

Gedrukte bronnen:

H. Bekouw, Bannelingen en Vluchtelingen uit Ronse. Naarden-Amsterdam 1941.
 Acta van het consistorie van de Nederlandse gemeente te Londen 1569-1585. A.J. Jelsma en O. Boersma. Instituut voor Nederlandse Geschiedenis, 's-Gravenhage/ 1993.
 Kerkeradsprotocollen der Nederduitsche Vluchtelingen-Kerk te Londen 1560-1568. Dr. A.A. Van Schelven. Amsterdam 1921.
 Austin Friars. Geschiedenis van de Nederlandse Hervormde Gemeente te Londen 1550-1950. Dr. J. Lindenboom. 's-Gravenhage 1979.
 The Marriage, Baptismal, and Burial registers , 1571 to 1874 and monumental inscriptions of the Dutch Church, Austin Friars, London. William John Charles MOENS. Lymington 1884.
 Ecclesiae Londino-Batavae Archivum, Epistulae et tractatus cum reformationis tum Ecclesiae Londino-Batavae historiam illustrantes (4 delen). J.H. HESSELS, Cambridge 1887-1897.
 Foreign Protestant communities in sixteenth century London. A. Pettegree, Oxford 1986.
 Huguenot Society, zie verder

Digitale bronnen en online sites:

Huguenot Society: hebben hun "proceedings" reeds gedeeltelijk op CD geplaatst. Meer info op <http://www.huguenotsociety.org.uk/> .
 London Parish records: uitgave van S&N Genealogy supplies, <http://www.genealogysupplies.com/>
 The National Archives: <http://www.nationalarchives.gov.uk> . Heel belangrijke site om o.m. testamenten (Wills) op te sporen.
 British History online: <http://www.british-history.ac.uk>
 English Parish records. Uitgaven van <http://landing.ancestry.com/>
 Varia: oude kaarten, foto's, etc. <http://www.oldtowns.co.uk>

Nuttige adressen:

The family Records Centre, 1 Myddelton Street, London, EC 1R1UW. Tel. 020 8392 5300
 London Metropolitan Archives, 40 Northampton Road, London, EC 1R 0HB
 The Guildhall Library, Guildhall, London EC2 2EJ
 The National Archives, Ruslin Avenue, Kew-Richmond, TW9 4DU. Tel. 020 8876 3444.
 Centre for Kentish Studies, County Hall, Maidstone, Kent ME14 1XQ

**HET ARCHIEF VAN DE RAAD VAN VLAANDEREN – EEN
ONUITPUTTELIJKE MAAR MOEILIJK TOEGANKELIJKE
BRON VOOR DE GENEALOGEN**

(vervolg van Leiestam 4/2006, p. 573-575)

Zoals beloofd zullen we thans enkele algemene reeksen uit het archief van de Raad van Vlaanderen bespreken die van belang zijn voor alle genealogen met voorouders in het oude graafschap Vlaanderen. Het is haast ongelooflijk dat op geen van deze reeksen een index bestaat. Dit maakt het helaas zeer moeilijk om in deze archieven een spoor van onze familie terug te vinden en we hopen dan ook dat in de toekomst meer vorsers een inspanning zullen leveren om deze bronnen beter toegankelijk te maken.

In een volgend nummer van Leiestam zullen we verder gaan met deze bespreking en tevens starten met de ontleding van de reeksen met de bewaarde afzonderlijke procesbundels, die wel geanalyseerd werden in de inventaris van Jan Buntinx.

“Volontaire condemnatiën, acten van zekere ende wijsdommen executoire”

(53 registers = nrs. 955-1007, periode 1484-1793 en 80 pakken = nrs. 1008-1087, periode 1501-1795)

De “volontaire condemnatiën”, veruit het grootste deel van de akten, zijn overeenkomsten gesloten voor de Raad van Vlaanderen. Ze zijn de tegenhangers van de “wettelijke passeringen” gesloten voor de schepenen. Wij vinden er o.a. huwelijks-, pacht-, handels- en bouwcontracten, maar ook rentebrieven, staten van goed van edelen, enzovoort. Bij de partijen die met dit doel voor de raad verschenen, bevonden zich veel edelen, leden van de hogere burgerij, vreemde handelaars en personeel van de Raad van Vlaanderen. De “acten van zekere” betreffen borgstellingen, terwijl de “wijsdommen executoire” verklaringen zijn van uitvoering van minnelijke schikkingen, die tussen partijen werden gesloten.

Bijvoorbeeld: een rentebrief dd. 23/12/1625 in register 989 folio 255 verso:

Met deze rentebrief leent Jan SEYS, pastoor van Gottem, als volmachtdrager en in naam van jonkheer Gheleyn VAN PAMELE, heer van Gottem (de procuratie werd bekomen voor notaris Jan JACOBS in Brugge op 17/12/1625) 128 ponden groten aan penning 16 (= 6.25%) (hij moet dus 8 ponden groten per jaar betalen als rente) van jonkvrouw Quintyne BAUTERS. De heerlijkheid Wallebeke in Gottem, evenals andere gronden in Gottem gelegen, worden gehypothekeerd. Jan SEYS zelf en Jan DE SEYN, griffier van Gottem, treden op als borgen.

“Acten en sententiën” (279 registers = nrs. 2327-2605, periode 1370-1642),

Sententierollen (155 pakken = nrs. 7353-7507, periode 1587-1795), “Sententiën ende

appointementen interlocutoire” (98 registers = nrs. 7508-7605, periode 1412-1666),

“Secrete Camere” (65 registers = nrs. 7609-7673, periode 1516-1795) en

Ordonnanties en sententies op rekwesten (249 registers = nrs. 7677-7925, periode 1597-1795)

De “acten en sententiën” zijn in feite echte procedureregisters, waarin men de gang en de stand van de processen kon volgen. De sententierollen zijn aan elkaar genaaiide of

geplakte vellen papier, waarop de griffier de minuten van de sententies gegeven ter rolle inschreef. De registers "Sententiën ende appointementen interlocutoire" bevatten hoofzakelijk de sententies uitgesproken in het consitoire van de raad na de procedure ter rolle. In de registers van de "secrete camere" treft men vooral de sententies aan in belangrijke of ingewikkelde zaken. De reeks ordonnanties en sententies op rekwesten tenslotte bevat de sententies op de processen, die voor commissarissen behandeld werden (een procedure die vooral vanaf de 17^e eeuw populairder werd).

Verbaalboeken (860 registers en pakken = nrs. 2606-3465, periode 1637-1795) en minuten van verbalen (216 pakken = nrs. 3466-3681, periode 1601-1795)

De verbalen bevatten de verklaringen van de partijen of hun procureurs. Wanneer de raadsheer-commissaris voldoende gegevens had ingewonnen en oordeelde dat de zaak rijp was om geoordeeld te worden, maakte hij zijn "verbaal" over aan de raad.

Enkwesten (3124 pakken = nrs. 3686-6809, periode 1460-1795), speciale enkwesten (18 pakken en registers = nrs. 6810-6827) en informaties van de subalterne wetten (enkwesten gehouden door schepenbanken, leenhoven, baljuws... op bevel of met toestemming van de Raad van Vlaanderen) (261 pakken = nrs. 6828-7088, periode 1460-1793)

Op verzoek van eiser of verweerder werden één of meerdere getuigen gehoord door de raadsheren. De naam, voornaam, leeftijd, afstamming en woonplaats van de getuigen werd vermeld. De enkwesten in hun geheel geven een interessant beeld van de toenmalige maatschappij. Vele van deze getuigenissen houden verband met eigendomsdisputen, bijvoorbeeld betreffende de grens van een perceel (van wie waren de bomen die op deze grens stonden), schulden, onterechte inbeslagnames, belastingkwesties, discussies in verband met successies, ...

Bijvoorbeeld: een enkwest dd. 15/4/1626 in bundel 3967:

Op verzoek van de eisers Jan De SCHOOLMEESTERE en Jacques VAN STICHELE (tegen de schepenen van Kanegem als verweerders in verband met een dispuut omtrent ommestellingen (belastingen)) worden drie personen ondervraagd:
Lieven D'HONT fs. Philips 80 jaar burgemeester van de heerlijkheid Sijsele (Brugge)
Jan VAN LANDUUT fs. Segher 63 jaar landsman (Brugge)
Jan VAN DUERNE fs. Arnoult 60 jaar schepen van gedele (Gent)

Uit hun verklaring blijkt dat een groot deel van de bevolking van Kanegem en omliggende parochies (Dentergem, Ruiselede, Poeke) omstreeks 1582-1583 de streek verliet (de getuigen waren uit die streek afkomstig). In die tijd was Heyndrick MESTDACH baljuw van Kanegem. Hij werd één van de grootste vrijbuiters. Een tiental jaar later geraakten de parochies terug bewoond, vooral met personen die van elders kwamen. Heyndrick MESTDACH werd terechtgesteld te Gent.

In het volgend nummer van Leiestam zullen we nog de registers met de "criminele examens" en met de "criminele sententies" behandelen.

(wordt vervolgd)

Guido Demuynek

DE STATEN VAN GOED VAN DE HEERLIJKHEID EKE
(EKE, NAZARETH)

(vervolg van Leiestam 5/2006 p. 586-587)

1779:

8/3/1779: St. Judoca NEYT fa. Marcus + Eke 2/9/1778

x Pieter VAN BELLEGEM wed., waarvan 5 K:

Theresia x Jacobus D'HONT; Pieter en Pieternelle meerderjarig;

Joannes Baptiste 25 j. en Carel 20 j.

(deze staat is enkel terug te vinden in register 68, folio 249)

28/6/1779: St. Frans DE VRIESE fs. Frans + Nazareth 19/2/1779

x Pieternelle DE DONKER fa. Jacobus wed., waarvan 4 K: Pieter meerderjarig;

Theresia x Amandus CLAUS; Isabelle Marie +;

Marie Anne 23 j.

(geregistreerd in register 68, folio 260 verso)

12/7/1779: St. Jacobus AUGEM fs. Frans + Eke 15/5/1779

x Francoise MEIRE +, waarvan 2 K: Joannes Baptiste en Pieter meerderjarig;

xx Louise GEIRREGAT + 22/5/1779, waarvan 1 K: Livyne 15 j.

(geregistreerd in register 68, folio 264)

20/9/1779: St. Frans VERSTRAETEN fs. Joannes + Nazareth 14/11/1778

x Joanne Catharine DHONT fa. Andries wed., waarvan 1 K: Joannes Anthon 2 ½ j.

(geregistreerd in register 68, folio 270 verso)

4/10/1779: St. Catharine DE COSTER fa. Jacob + Eke 8/3/1779

X Pieter DE TOLLENAIRE "coster" wed., waarvan 7 K:

Livina x Josph DE BRABANDER; Pieternelle Judoca x Joannes VANDER CRUYSEN;

Joannes Baptiste, Pieter Frans en Louis meerderjarig;

Dominicus 24 j. en Joanne 21 j. "gesteede begijne in het groot Begijnhof tot gendt in 't convent ter wijngaarden".

(deze staat is enkel terug te vinden in register 68, folio 272)

1778:

9/3/1778: St. Louise BOONE fa. Baltazar + Nazareth ?

x Francies VAN LANKER fs. Maurus wed., waarvan 7 K:

Pieter 15 j., Caroline 14 j., Marie 13 j., Therese 11 j., Pieternelle 8 j ? Veronica 5 j.
 en Joannes 3 j.

(geregistreerd in register 68, folio 197)

21/9/1778: St. Livine DUYNINCK + Eke 23/3/1778

x Geeraert DE CEUKELAIRE wed., waarvan 2 K: Anne Marie 27 j.

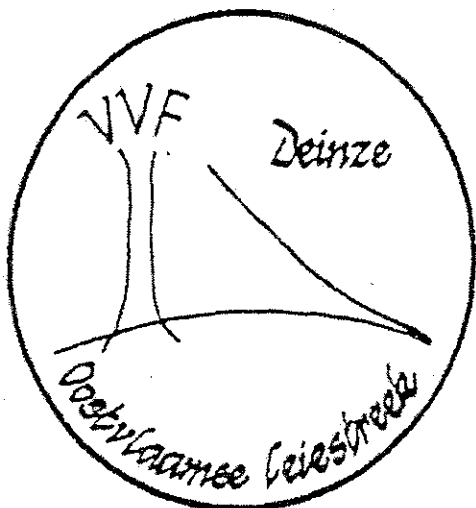
en Joannes Baptiste wees

(geregistreerd in register 68, folio 230)

(wordt vervolgd)

Guido DEMUYNCK

9559
Dhr. Claude GEKIERE
Herfstlaan 59
9800 DEINZE

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Versijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgafekantoor: Deinze 1

Verantwoordelijke uitgever:
Tony VANHEE

15^e jaargang nr. 2

Reigerslaan 2

APRIL 2007

9800 DEINZE

*****

Hoofdredacteur: Demuynck Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogenen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Op onze internetsite staan reeds de indexen van de huwelijken van Deinze (periode 1796-1877) en van Nazareth (periode 1796-1900)

Activiteiten:

Op dinsdag 08 mei 2007, om 20.00 uur in de kelderverdieping van de Deinse Bibliotheek,
De opvoeding van het kind in de 17e en 18e eeuw.

door dhr. Claude Gekiere, ondervoorzitter van VVF-afdeling Deinze

De voordracht is gebaseerd op een genealogisch onderzoek van ongeveer 60.000 personen, en wordt met behulp van een power-point-projectie voorgesteld.

In een eerste gedeelte komt het kind in zijn gezinssituatie vanaf zijn eerste levensjaren (geboorte, kindersterfte, vroedvrouwen en chirurgijnen, het zogen, aantal kinderen, bastaarden, kinderkledij en het spelen, enz.) tot aan zijn huwelijk (periode van huwelijk, partnerkeuze, gemiddelde huwelijksleeftijd, enz.) aan bod.

Een tweede deel handelt over het onderwijs en het toenmalige leerlingenstelsel in al zijn facetten. Komen o.m. aan bod: het analfabetisme, de catechismus, de verschillende onderwijsvormen, de leermethodes, enz.

Nationaal Congres van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde

Op zaterdag 28 april 2007 en zondag 29 april 2007 in de LANDCOMMANDERIJ ALDEN BIESEN.
zie p. 600 in deze Leiestam

BRONNEN VOOR GENEALOGISCH ONDERZOEK – ENKELE NUTTIGE TIPS

D. Kadaster

Reeds in de Franse Periode en Hollandse Periode werd gedacht aan een algemeen en gedetailleerd kadaster voor alle gemeenten van het Rijk. Er zijn van deze periode ook heel wat kadastrale archieven bewaard, maar van sommige gemeenten heel wat meer dan van andere. De archieven van Oost-Vlaanderen van deze periode worden deels bewaard in het Rijksarchief te Gent, deels in het archief van het Kadaster. (Inventaris J. Verhelst: Inventaris van het archief van het kadaster van Oost-Vlaanderen 1806 – 1834, nog bewaard bij de Directie te Gent of in het Rijksarchief Gent”, Algemeen Rijksarchief 1986).

De archieven van het Kadaster die in de eerste plaats belangrijk zijn en gemakkelijk bruikbaar voor de onderzoeker zijn deze die tot stand gekomen zijn na de Belgische onafhankelijkheid. De kadastrale nummering zoals we ze nu kennen is dan, nl. in 1835, tot stand gekomen. De oorspronkelijke perceelsplannen, leggers en tabellen waarop ons huidige kadaster nog berust werden toen opgesteld. Het kadaster werkt nog altijd volgens het systeem van 1835. Wel heeft de moderne techniek ondertussen zijn intrede gedaan in de administratie (microfiches, digitalisering,...). Het Kadaster behoort thans tot de Federale Overheidsdienst Financiën, Patrimoniumdocumentatie, sector Kadaster.

Het Kadaster zorgt er jaarlijks voor dat elke stuk grond en elk gebouw, vergezeld van de geschatte opbrengstwaarde (het Kadastraal Inkomen), bij de juiste eigenaar staat ingeschreven.

Het kadaster int zelf niet de onroerende voorheffing (grondbelasting) maar geeft zijn gegevens door aan de andere administraties die deze inning verzorgen (Min. van de Vlaamse Gemeenschap voor Vlaanderen en de Administratie der directe belastingen voor Wallonië en Brussel).

De archieven van het kadaster van Oost-Vlaanderen bevinden zich Savaanstraat 11 te Gent. Artikel 15 van het KB van 19 maart 1996 bepaalt: “De gewestelijke directeur mag eveneens particulieren toelating geven in de kantoren van de gewestelijke directie, zonder verplaatsing van de bescheiden en met eigen middelen, de kadastrale bescheiden te raadplegen voor uitsluitend opvoedkundige of wetenschappelijke doeleinden of voor een erkend algemeen belang en zonder winstoogmerk. De particulieren die genieten van genoemde toelating, zijn onderworpen aan de betaling van de forfaitaire vergelding voorzien in artikel 2, 1ste lid” (7 euro per dag). Het is aangewezen deze toelating te vragen, begeleid van een aanbevelingsbrief van een universiteitsprofessor, burgemeester, schepen,... waarin de wetenschappelijke bedoeling wordt uiteengezet (vb. artikel voor heemkundig tijdschrift).

De archieven vanaf 1835 zijn praktisch volledig bewaard. Ze werden in het archief van het Kadaster gerangschikt per fusiegemeente en verder per deelgemeente (in sommige moderne gemeentearchieven worden dubbels van de kadastrale leggers bewaard (vb. in het stadsarchief van Deinze vonden we de kadastrale leggers (4 delen, art. 1-621) terug van Bachte-Maria-Leerne over de periode 1835-1920).

Gezien het onderzoek door de vorser zelf moet gebeuren moet hij vooraf enige kennis hebben over de verschillende reeksen die beschikbaar zijn in het archief van het Kadaster.

Daarom hieronder een overzicht van die verschillende reeksen met een korte beschrijving.

De oorspronkelijke perceelsplannen

Zij geven een gedetailleerd overzicht van de perceelsstructuur en de bewoning van de gemeente in 1835.

De meest voorkomende schaal is 1/2500 voor de landelijke gebieden en 1/1250 of 1/1000 voor de grotere agglomeraties. Nagenoeg volledig bewaard gebleven.

De oorspronkelijke aanwijzende tabel (tabel 208)

In dit register uit 1835 staan de percelen gerangschikt per sectie en per nummer. Het register bevat gegevens over de eigenaars en het perceel zelf (o.a. het artikelnummer – zie legger 212).

De kadastrale legger (legger 212)

Deze leggers starten in 1835 en werden bijgehouden tot begin de jaren '70 van de 20ste eeuw. Er zijn twee reeksen leggers. Een ingebonden versie van 1835 tot circa 1925 en een losbladig register (fiches in ringmap) van 1925 tot circa 1970. Idem artikelnummers in beide reeksen. Iedere eigenaar krijgt een afzonderlijke bladzijde en een uniek afzonderlijk artikelnummer.

Bovenaan vinden we de gegevens van de eigenaar terug.

Eronder bevindt zich het percelenkader, met het perceelsnummer, de aard (vb. huis) en de grootte. Het laat ons ook toe de evolutie van de afzonderlijke percelen na te gaan: wanneer en van wie werden ze verworven, wanneer en aan wie werden ze verkocht, wanneer verandert er iets aan het perceel (afbraak en nieuwbouw, splitsing,...) Ook het kadastraal inkomen en belastbaar inkomen staat vermeld.

De opgaven 219

Deze opgaven worden ten behoeve van het Kadaster door de Registratie opgemaakt per gemeente en per jaar aan de hand van de notariële of onderhandse akten en de erfenisaangiften (data, aard,...). Op basis van deze lijsten worden de wijzigingen in het kadaster doorgevoerd. We vinden er ook de gegevens terug over de oude en nieuwe eigenaars en de eigendommen. Aan de hand van deze opgaven kunnen we ook de oorspronkelijke akten opsporen (o.a. notarisakten en aangiften van nalatenschap)!

De bijgevoegde aanwijzende tabel (tabel 209)

Net zoals tabel 208 bevat deze tabel al de percelen van de gemeente, gerangschikt per sectie en per perceelsnummer. Deze tabel somt echter de veranderingen in de loop van de jaren op. Via het perceelsnummer kunnen we de evolutie van een onroerend goed volgen tussen 1835 en 1990 en omgekeerd.

(enige uitleg betreffende het tot stand komen van perceelsnummers:

stel dat een deel van perceel sectie A nr. 5 verkocht wordt; dit perceel moet dan gesplitst worden in 2 percelen die elk een nummer moeten krijgen. Perceelsnummer 5 wordt gesplitst in 5a en 5b. Komt men na vele wijzigingen en splitsingen aan 5z en wordt dit nog eens gesplitst dan wordt dat 5a2 en 5b2 enz... Er bestaan uiteraard ook regels wat betreft samenvoeging van percelen...)

De schetsen 207

De tabellen 209 verwijzen naar het jaar en het nr. van de schets waarin een vormverandering aan een perceel wordt weergegeven. Deze zogenaamde schetsmutaties geven telkens de oude en de nieuwe toestand op een visuele manier weer.

De mutatiestaten (staten 223)

In deze mutatiestaten worden per gemeente en per jaar alle wijzigingen, zowel van eigenaars (verkoop, erfenis, vruchtgebruik,...) als van de percelen (nieuwbouw, afbraak, verkaveling, onteigening,...) vermeld. Zij worden gebruikt om de leggers bij te werken en bevatten dus dezelfde gegevens maar dan chronologisch.

Mutatiestaten omvatten een linker- en een rechterbladzijde:

de linkerbladzijde omvat de kadastergegevens voor de mutatie en de oorzaak van de mutatie; de rechterbladzijde omvat de kadastergegevens na de mutatie.

Samengevat

Klassement per perceel: tabellen 208 en 209.

Klassement per eigenaar: de legger 212.

Klassement per jaar: mutatiestaten 223, opgaven 219 en schetsen 207.

Er bestaan geen alfabetische tafels op de eigenaars, met uitzondering van de situatie in 1835 werden deze chronologisch bijgeschreven!

Aan de hand van deze archieven kunnen we dus precies het eigendomsbezit van onze voorouder reconstrueren (opzoekingen in verschillende gemeenten indien zijn bezit verspreid is!). We krijgen tevens de verwijzingen naar de notarisakten en aangiften van nalatenschap.

De liefhebbers kunnen aan de hand van deze archieven ook de geschiedenis van één perceel of huis (bijvoorbeeld datgene waarin je nu woont) opzoeken.

**VERSLAG EN STAET VAN VOORSTELLING VAN BELOONING
VOOR EENE DAAD VAN MOED EN ZELFOPOFFERING**

(vervolg van Leiestam 1/2007, p. 590-591) (bron: Stadsarchief Deinze doos nr. 1856.2 (en niet 1865 zoals in vorig nummer vermeld)

Op Zondag 17 juni laatst (zonder jaartal), omtrent 4½ ure smorgens heeft **August Nottebaert**, inwooner dezer stede, zich langs de vaart begeven om hulp aan **Gustaef Vlaeminck** en **Prosper Van Wonterghem** aan te bieden aan wien eenen stier kwam ontsnapt te worden, op het oogenblik zijner aankomst terplaats liep het dier in de vaart en eensklaps sprong hetzelfde uit het water en kwam (op) hem toegelopen, gelukkiglijk dat Nottebaert op eenen boom heeft kunnen klimmen of gewis was hij verongelukt geweest want het dier in woedendheid stak andermaal met zyne hoorens op den boom en hem telkens niet passende liep eenige meters verder in eenen droogen gracht. Nottebaert met Vlaeminck en Van Wonterghem zijn naar dezen gracht geloopt om het dier te kunnen vastgrijpen en te verblinden, maar woedens liep het dier hun toe en met alle snelheid hebben zij alledrie verplicht geweest de vlucht te nemen om uit zijn bereik te zijn. Intusschen zijn er twee gendarmen ter plaatsgekomen en rechtstreeks naar het dier gegaan en hebben hetzelfde door het losbranden van zes scheuten het dier gedood.

Bastin Lodewijk, Joseph, geboren op 5 november 1846 te Petigny (Namen), brigadier bevelhebber der gendarmerie, wonende te Petegem,

Kemps Pieter Eduard, geboren te Webbekom (Brabant) op 31 maart 1841, gendarme, wonende te Petegem, werden beiden voorgedragen voor een medaille 1° Klas.

Het proces-verbaal werd door de politiecommissaris opgemaakt.

Op zondag 18 september 1881 rond 6 uur 's morgens hebben **Justinus Van Antreve**, smid, en **Basil Cosyns**, wagenmaker, een meisje van de verdrinkingsdood gered uit de Leie (de naam van het meisje is niet leesbaar in het proces-verbaal dat werd opgesteld). Voor beiden wordt een geldelijke beloning van 25 frank als beloning voorgesteld.

Op 29 januari 1882, in den namiddag, kwamen drie paarden gespannen in eenen wagen aan welken eene driewielkar vastgemaakt was zonder leider in vollen draf naar de Tolpoortstraat alhier gelopen, en op de Knok aangekomen, heeft **Karel Lodewijk Van Quickenborne** een deze paarden nog in vollen draf aan den breidel vastgenomen en tot stilstand gebracht en dit in groot gevaar zijns levens volgens de getuigenissen der personen die deze daad van zelfopoffering gezien hebben.

K. L. Vanquickenborne werd geboren te Waarschoot op 6 januari 1841. Hij was voerman te Deinze.

Voor zijn moedige daad wordt een geldelijke vergoeding van 30 franken voorgesteld.

Op 8 september 1883 heeft **Karel Lodewijk Van Quickenborne** eenzelfde moedige daad gesteld in de Oude Gentstraat en kon een ongeluk vermeden worden met op hol geslagen paarden.

Thans wordt een geldelijke beloning van 25 frank voorgesteld.

Op 5 September 1888 circa 5½ ure namiddag, heeft de heer **Alois Vanquickenborne** vergezeld van **Lodewijk Van Landeghem** en **Hendrik Diericks** zich begeven in den wijk Westmeerschen alhier om eene slachtbeest uit te halen en ze te geleiden naar het slachthuis. Nauwernood was het zeel aan de hoorens van het dier vastgemaakt toen eensklaps hetzelfde verschrikte heen en weer liept; Van Quickenborne standvastig het zeel vasthoudende wanneer eindelijk het dier in de rivier de Leie sprong en Van Quickenborne mede sleepte. Deze zoude ongetwijffeld verdronken geweest zijn had op zijn geroep tot hulp Lodewijk Van Landeghem tot aan zijn borst in de rivier niet gesprongen en hem bij den voet kunnen vastgrijpende en hem alzoo uit de rivier tot aan deszelfs boord heeft kunnen trekken.

Er is geen melding gemaakt van een erkenning of een beloning voor zijn daad van moed en zelfopoffering.

Op 6 april 1890, tusschen 2 en 3 ure namiddag kwam **Justinus Van Hoe** in gezelschap van **August Dekeyser** langs de linker oever der rivier de lei van Astene en aangekomen omtrent de schuur van Jan Daneels hoorden zij een gerucht langs den rechter oever (en zagen) dat eene jongeling die aan het verdrinken was en zich beide spoedende om ter plaats des onheils aan te komen, omtrent honderd meters verder, waar zij bemerkten dat inderdaad eenen jongeling genaamd **Alphonse Eeltiges** in het midden der rivier de lei in het water spartelde vruchteloos en mogelijke bewegingen maakte om aan den boord der rivier der lei te kunnen komen alles was klaarblijkelijk dat deze jongeling zoude verdronken hebben had er hem gene spoedig hulp toegebracht geworden en zonder aarzelen sprong Justinus Van Hoe gansch gekleed in de rivier, zwom naar de drenkeling en greept hem eerst bij het haar en daarna bij den nek vast en stootte hem naar den boord der lei en alzo heeft Justinus van Hoe in het gevaar zijn levens deze jongeling kunnen redden
Eene geldelijk belooning van vijf en twintig franken (werd voorgesteld).

(wordt vervolgd)

Romain De Bouver

Nationaal Congres van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde

**Op zaterdag 28 april 2007 en zondag 29 april 2007 in de
LANDCOMMANDERIJ ALDEN BIESEN.**

**met als onderwerp: Oude adel in het Land van Loon, het huidige Limburg
meer info vindt u terug op onze site <http://www.vvf.deinze.be> onder de
rubriek "activiteiten"**

REFERATEN

1. Jef Mertens, , historicus en stafmedewerker van Alden Biesen, over 'Adellijke families, ontstaan en geschiedenis, de Orde' (zaterdag 28/4 om 14.30u).
2. Isabelle Lecocq, eerste assistente van de Vlaamse Gemeenschap over 'Limburgse symboliek in glasamen' (zondag 29/4 om 10.30u).
3. Emile Ramakers, beleidsmedewerker Centre Céramique, Maastricht, over 'Rentmeesters in Belgisch en Nederlands Limburg' (zondag 29/4 om 14.00u).
4. Stefan Lycops, historicus, Malmédy, over 'Biesense pachters van vader op zoon en bevordering van de ene naar de andere hoeve' (zondag 29/4 om 14.45u).

**HET ARCHIEF VAN DE RAAD VAN VLAANDEREN – EEN
ONUITPUTTELIJKE MAAR MOEILIJK TOEGANKELIJKE
BRON VOOR DE GENEALOGEN**

(vervolg van Leiestam 1/2007, p. 593-594)

Zoals beloofd in het vorige nummer van Leiestam zullen we thans de registers met de “criminele examens” en met de “criminele sententies” bespreken.

In een volgend nummer van Leiestam starten we dan met de bewaarde afzonderlijke procesbundels, die wel geanalyseerd werden in de inventaris van Jan Buntinx.

Criminele examens

(37 registers = nrs. 8557-8593, periode 1570-1793)

Zij bevatten de verhoren van de betichten en de getuigen. De verklaringen die meestal afgelegd worden in de “Secrete Camere”, soms in de gevangenis of “in ’t volle hof” zijn ondertekend.

Bijvoorbeeld: crimineel examen naar aanleiding van een doodslag in Zwijnaarde op 10/12/1671 (slachtoffer Frans VAN DEN BURCH) van januari tot april 1672 in register 8570 fo. 39 v°, 42, 45 v°, 48 v°, 51, 54, 57, 59 v°, 60 v°, 61 v°, 67 en 70: Er zijn drie verdachten: Jan VANDEN HECKE fs. Jacques, paardeknecht van de tweede verdachte, oud 25 jaar, van wie men al vlug aanneemt dat hij niet meer aanwezig was op het ogenblik van de feiten, Adriaen NEESE fs. Jan geboren in Hamme en wonende in Zwijnaarde, oud 51 jaar en Jan VAN EECKHAUTE fs. Loys geboren in Eke en wonende in Zwijnaarde oud 60 jaar. De beide laatsten beschuldigen elkaar van de doodslag. Na hun ondervraging gaat men ervan uit dat Van Eeckhaute de schuldige is, maar deze blijft ontkennen. Daarom wordt hij aan een eerste “torture” onderworpen van ’s avonds 19/2/1672 tot ’s morgens 20/2/1672 en gezien hij blijft ontkennen, aan een tweede “torture” op 4/4/1672. De tweede foltering gebeurde “met den halsebant” en aan zijn handen werden gewichten gehangen “respectivelick van twee ende dry ponden”. Na 7 uur werd vastgesteld dat zijn handen blauw en gevoelloos werden en er gevaar was voor gangreen. De foltering werd dan zonder bekentenis stopgezet. De jammerklachten en uitspraken van de verdachte worden nauwkeurig beschreven.

Criminele sententies

(3 registers = nrs. 8594-8596, periode 1585-1794 (register van 1642 tot en met 1670 ontbreekt) en index over de periode 1585-1641 = nr. 8597)

De criminele vonnissen werden tot 1631 ingeschreven in de registers van de “Secrete Camere”. In 1631 werden alle criminele sententies vanaf 1585 (inneming van Gent door Farnese) overgeschreven en voortaan bijgehouden in afzonderlijke registers.

Bijvoorbeeld: een criminele sententie dd. 7/4/1629 in register 8594 fo. 211: Hiermee wordt Pieter MAES (fs. Pieter uit Gent) veroordeeld tot de doodstraf wegens de moord op zijn echtgenote op 17/11/1628: “gheexecuteert metten sweerde om den dootslach bij hem ghecommitteert inden persoon van Janneken DE WITTE syne huysvrauwe”. Wat was er gebeurd: “slagen en goeien met tinnen tailllooren ende platteelen ofte schotelen ...met sulcke fortse dat zy daervan ghevalen is jehgens een schaeprae”. Ze was aan haar verwondingen overleden. Verzwarende omstandigheden waren de leugens van de beschuldigde over het gebeuren. Hij verklaarde dat de dood een gevolg was van de koude en vroegere ziekten.

(wordt vervolgd)

Guido Demuynck

DE STATEN VAN GOED VAN DE HEERLIJKHEID EKE
(EKE, NAZARETH)

(vervolg van Leiestam 1/2007 p. 595)

21/9/1778: St. Marie Jacoba HUYS fa. Carel + Eke 25/6/1778
 x Livinus THIENPONT wed., waarvan 8 K:
 Pieter meerderjarig; Jacques 22 j., Joannes Baptiste 20 j. Judocus 13 j., Pieternelle 11 j.,
 Marie Therese 9 j., Isabelle Marie 6 j. en Coleta 4 j.
 (geregistreerd in register 68, folio 231 verso)

21/9/1778: St. Marie Anne WIENNE fa. Hendrick + Eke 17/11/1777
 x Martinus DE VRIESE wed., waarvan 7 K:
 Joannes Baptiste, Pieter en Isabelle Marie meerderjarig;
 Theresia 21 j., Frans 20 j., Joanne Coleta 18 j. en Pieternelle Therese 12 j.
 (geregistreerd in register 68, folio 233 verso)

30/11/1778: St. Livyne CLAUWAERT + Eke 26/2/1778
 x Liven BOONE wed., waarvan 3 K: Pieternelle x Joannes DE BRUYNE;
 Joannes Baptiste 25 j. en Jacobus 19 j.
 (geregistreerd in register 68, folio 240 verso)

1777:

27/1/1777: St. Livina VANDER MEIREN fa. Anthone + Eke 12/5/1776
 x Judocus GOEMINNE fs. Pieter wed., waarvan 8 K:
 Jan Baptiste 25 j., Marie 25 j., Pieternelle 23 j., Livinus 21 j., Joanne 19 j., Baltazar 18 j.,
 Anne Louise 12 j. en Isabelle Marie 10 j.
 (geregistreerd in register 68, folio 83 verso)

27/1/1777: "Rekenynge ende staet" Jacobus MARCAN + Eke 1775
 x Joanne ? wed. "ende die kranksinnigh is" waarvan 2 K:
 Francoise 21 j. en Cornelis
 (geregistreerd in register 68, folio 86)

10/2/1777: St. Joanne Marie HOENTJENS fa. Lieven + Eke 28/6/1776
 x Jacobus DE MEYER fs. Joris wed., waarvan 3 K:
 Joannes + x Pieternelle THURREKENS waarvan 1 K: Marie Jacoba ;
 Marie Livina x Louis COPPENS; Livinus meerderjarig
 (geregistreerd in register 68, folio 87 verso)

23/3/1777: St. Joannes VANDEN BERGHE fs. Adriaen + Nazareth 13/9/1776
 x Livyne DE JAEGERE +, waarvan 2 K: Pieter en Frans;
 xx Marie Theresia DE GROOTTE +, waarvan 3 K:
 Joanne Therese, Constantinus en Joannes Baptiste;
 xxx Livyne BROCHE fa. Joannes wed., waarvan 1 K: Theresia
 (geregistreerd in register 68, folio 103)

23/3/1777: St. Francois VERNIERS fs. Marcus + Eke 5/9/1776
 x ? +
 xx Marie Joanne OPSOMER wed., waarvan geen K
 Erfgenamen:
 1) De K van Pieter VERNIERS: Joannes, Louis, Marcus, Joanne en Carel;

- 2) De wees van Jaecques VERNIERS : ?
- 3) De K van Livyne VERNIERS x Pieter PEIRSEGAELE: Joannes, Carel, Lieven en Marie x Lieven DE DONCKER;
- 4) De zoon van Joosinne VERNIERS x Joannes LASSEEL: Francois
- 5) De wees van Marie VERNIERS x Francois VAN LANCKER: ?
(geregistreerd in register 68, folio 113)

21/4/1777: St. Anne Marie MORTIER + Nazareth 8/8/1776
x Francois DE SCHEERDERE wed., waarvan 5 K: Jan Baptiste 16 j., Francois 15 j.,
Joanne 12 j., Macharius 10 j. en Constantinus 3 j.
(geregistreerd in register 68, folio 115 verso)

21/4/1777: St. Isabelle VAN CEULEBROEK fa. Frans + Eke 18/3/1776
x Joannes DE CEUKELAIRE fs. Joannes Baptiste wed., waarvan 2 K : Pieter 3 j.
en Joanne Marie 11 maanden
(geregistreerd in register 68, folio 118)

21/4/1777: St. Aldegonde DE COCKERE fa. Jan + Nazareth 9/1/1776
x Pieter CLAES wed., waarvan 3 K: Louis 7 j., Jan Baptiste 4 j. en Constantinus 2 j.
(Pieter CLAES voordien x Joanne DE CONINCK +, waarvan 3 K:
Livina, Pieter Frans en Catharina meerderjarig;
xx Pieternelle DE CLERQ +, waarvan 2 K: Jeronimus 23 j. en Theresia 21 j.
xxx Rosaline THIENPONT +, zonder K)
(geregistreerd in register 68, folio 131 verso)

26/5/1777: St. Caroline DE COCKERE fa. Pieter + Eke 21/1/1777
x Joannes ROGGE wed., waarvan 4 K:
Joanne Catharine, Marie Francoise en Pieternelle meerderjarig; Elisabeth Marie 23 j.
(geregistreerd in register 68, folio 136 verso)

26/5/1777 : St. Pieter DE VLEESCHAUDER + Eke 14/1/1777
x Joanne VERNIERS fa. Pieter wed., waarvan geen K
Erfgenamen:
1) Josyntjen CAREEL wed. Jan Baptiste DE CEUKELAERE moeder van de +
2) Liven DE VLEESCHAUDER broer van de +
3) Marie Anne DE VLEESCHAUDER + x Frans DE CEUKELAERE, waarvan 2 K:
Brigitte x Carel PEIRSEGAELE; Rosa wees
(geregistreerd in register 68, folio 139 verso)

9/6/1777: St. Theresia MOYAERT + Nazareth 14/3/1777
x Joseph MAIRY (in de parochieregisters MERI) wed., waarvan 1 K: Pieter Frans 16 j.
(geregistreerd in register 68, folio 142)

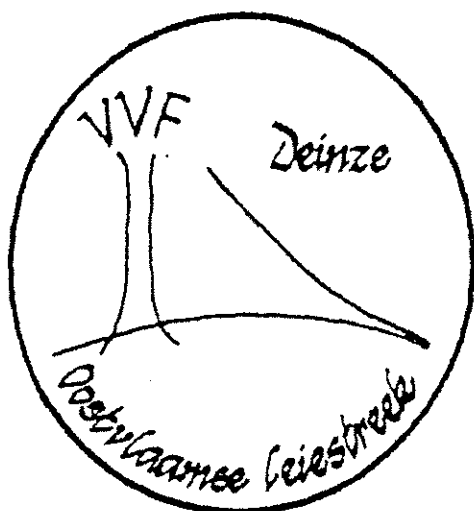
21/7/1777: St. Pieter CLAES fs. Lieven + Nazareth 24/5/1777
x Joanne DE CONINCK fa. Joannes +, waarvan 3 K: Livyne x Anthone BAUTERS;
Catharine x Pieter CORYN; Pieter meerderjarig;
xx Pieternelle DE CLERQ +, waarvan 2 K: Jeronimus 24 j. en Therese 23 j.;
xxx Rosa VERTRIEST +, waarvan geen K;
xxxx Aldegonde DE COCKERE +, waarvan 3 K: Louis 7 j., Jan Baptiste 5 j.
en Augustinus 3 j.
(geregistreerd in register 68, folio 145)

(wordt vervolgd)

Guido Demuynek

Met steun van de
Vlaamse overheid

9559
Dhr. Claude GEKIERE
Herfstlaan 59
9800 DEINZE

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Versijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgaftekantoor: Deinze 1

Verantwoordelijke uitgever:
Tony VANHEE

15^e jaargang nr. 3

Reigerslaan 2

AUGUSTUS 2007

9800 DEINZE

*****

Hoofdredacteur: Demuynck Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Op onze internetsite staan reeds de indexen van de huwelijken van Deinze (periode 1796-1886) en van Nazareth (periode 1796-1900)

Activiteiten:

Op dinsdag 25 september 2007, om 20 uur in de kelderverdieping van de Deinse Bibliotheek,.

De rijkdom van ambachtsarchieven voor het genealogisch en historisch onderzoek in Vlaanderen

door Johan Dambruyne, historicus en rijksarchivaris bij het rijksarchief van Beveren-Waas.

De termen gilden en ambachten klinken genealogen bekend in de oren. In de steden van middeleeuws Vlaanderen en in de daaropvolgende periode vormden hun leden de middenlaag van de samenleving en die ambachtswereld blijkt vaak de drijvende kracht achter tal van opstanden te zijn geweest.

Hoewel de stad Deinze zelf niet onmiddellijk een bloeiend en politiek bepalend gilde- en ambachtswezen heeft gekend, waren die middengroepen evenwel actief in de ons omringende steden als Brugge, Kortrijk of Gent. Hun archivalische bronnen geven namen en functies prijs van wie een of ander mandaat op zich heeft genomen. Een historisch onderwerp, rijk aan archiefmateriaal voor genealogisch onderzoek.

VVF-Deinze is op zoek naar nieuwe bestuursleden. Ben je gemotiveerd om mee het beleid uit te stippelen van onze afdeling, stuur dan een emailtje naar onze voorzitter Tony Vanhee tony.vanhee@telenet.be of bel hem gerust eens op het nummer 09/386.83.12

DE ZOEKTOCHT VAN DANIEL VAN HOVE NAAR ZIJN GESNEUVELDE OOM.

Ons lid Daniel Van Hove heeft de gewoonte zich ergens in vast te bijten en niet meer los te laten.

Zijn zoektocht naar zijn oom aan moeders zijde, Hendrik De Keyser, gesneuveld soldaat in WO I, heeft heel wat voeten in de aarde gehad.

Daniel ging uiteindelijk hulp vragen bij de militaire instanties.

Zijn typisch doorzettingsvermogen heeft hem een schat aan informatie opgeleverd.

Uit het hiernavolgend verhaal blijkt wat er allemaal bijeen te sprokkelen valt als men maar doelgericht zoekt.

Bij een speurtocht op de militaire kerkhoven in de Westhoek had hij niet zo meteen, toch het graf van zijn oom gevonden.

Een kortere weg om een bepaalde grafplaats op te sporen kende hij toen nog niet.

Een aantal gegevens over zijn oom vond hij in het jaarboek van KGK 2001, "*De burgerlijke en militaire slachtoffers van Deinze uit WO I*" van de hand van Romain De Bouver.

Zijn aspiratie ging echter verder. Hij wou op zijn minst iets te weten komen over de plaats waar en de manier waarop zijn oom omkwam.

Hendrik De Keyser, van beroep mijnwerker, werd op 08.02.1898 te Deinze geboren. Hij was de broer van **Bertha De Keyser**, gehuwd met **René Van Hove**, de ouders van **Daniel**.

Zij woonden eerst op de Kaleshoek, daarna jarenlang in de Poelstraat.

Hendrik was de ongehuwde zoon van Alphonse Joseph en Marie-Louise Damman. Zijn laatste woonplaats in België was Bisschopstraat 33 Deinze.

Zijn ouders weken uit naar Frankrijk maar kwamen later terug.

Als jongeling van nauwelijks 18 jaar van Belgische nationaliteit, heeft hij zich op 19 april 1916 als **oorlogsvrijwilliger** aangemeld bij het *Bureau de Recrutement de l'Armée Belge à Paris*. Hoe hij daar terecht kwam is onbekend.

Hij werd er aangeworven als soldaat 2e klas, voor de duur van de oorlog, bij het 4de Regiment Genie, 4e Cie die was ingedeeld bij de 4de Legerdivisie. Zijn stamnummer was 177-5258. Na een opleiding vertrok hij naar het front.

Henri sneuvelde enkele maanden later op 14 juni 1917 om 16.45 u., in bevolen dienst in de sector Boezinge, door een inslag van een granaat waarbij zijn beide benen en één arm werden afgerukt.

De oom van Daniel kwam dus om op een tijdstip dat aan de IJzer desertie en verzet gepleegd werd in de Belgische rangen. Het taalgebruik tegenover de Vlamingen wekte bij de soldaten wrevel op en de oorlogsmoeheid liet zich al duidelijk voelen.

De gemeenteadministratie van Boezinge bij Diksmuide lag toen in het moordende vuur van de Duitse beschietingen en heeft door de totale verwoesting van de gemeente geen overlijdensakte opgemaakt. De dienst van de '*Colonne d'Ambulance de la 4e Division d'Armée*' die hem van het slagveld weghaalde deed dat wel de dag zelf van zijn overlijden. De burgerlijke stand van Deinze werd hierover niet ingelicht.

Om administratief in orde te zijn was het nodig dat de **Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent**, met haar vonnis van 18.11.1924, zijn overlijden bekrachtigde. Deinze kreeg de opdracht zijn overlijdensakte te registreren. De burgerlijke stand van Deinze acteerde met akte nummer 80 van 1924, 6 jaar na de oorlog, zijn overlijden en schreef in opdracht van het ministerie van Oorlog in de rand naast de akte in het rood "Mort pour la Patrie". Op datum van 14 juni 1917 verwijst men met een randvermelding naar zijn overlijdensakte die in 1924 geboekt staat.

Henri De Keyser werd begraven op het militair erepark van het burgerlijk kerkhof van Boezinge. Hij kreeg daar een graf met een houten kruis, bloemen en een foto. Op 18 september 1921 werd hij bijgezet op de militaire begraafplaats van Westvleteren.

Op zijn grafzerk staat aangegeven dat hij geboren werd te Deinze op 28 oktober 1898. Dat is fout en moet zijn 8 februari 1898.

De volgende eretekens werden hem toegekend:

-Chevalier de l'ordre de Léopold II avec palme   K.B. van 12.01.1918

-Croix de guerre avec palme 7 maart 1923
 -Brevet de la Croix de Guerre Française 7 januari 1925.

Het 4e Genieregiment werd opgericht op 15 december 1913. Bij de mobilisatie in augustus 1914 lagen zij in Namen. De eenheid bestond toen uit een bataljon met twee compagnies: Het "1ere de Pionniers" en het "2eme Pontonniers".

Het bataljon zorgde voor het in orde brengen van de verdediging van de sector Meuse-Marchovelette en de vernietiging van de bruggen van Huy en Sclayn.

Op 23 augustus namen zij daar deel aan de strijd met de troepen die de verdediging van Namen waarnamen. Daarna namen zij ook deel aan de verdediging van Schoonaarde en Dendermonde.

Bij de verdediging van de IJzer bevonden zij zich op 22 oktober 1914 in de bocht van Tervaete waar zij omzeggens volledig uiteengeslagen werden. De restanten van de eenheid werden opgenomen in de rangen van het bataljon genie van de versterking Namen.

Op 1 februari 1915 werd opnieuw een bataljon genie gevormd met 4 compagnies en in de maand mei werd er een 5^e compagnie toegevoegd.

Op 6 januari 1916 werden 2 bataljons gevormd elk van 2 compagnies en een toegevoegde compagnie.

Op 20 december 1916 bestond het 4^e Genie uit 2 bataljons van 3 compagnies, 1 peloton telegrafisten, 1 peloton schijnwerpers en een peloton waterwerkers dat op 16 januari aan de eenheid toegevoegd was.

De diverse eenheden werden ingezet aan het IJzerfront als technische bewakers die dienden samen te werken met de infanterieregimenten van de 4^e Legerdivisie. Bij deze eenheid is Hendrik waarschijnlijk terechtgekomen.

Op 1 juli 1918 werden de drie bataljons elk aan een andere eenheid toegewezen. Zij bleven werken in dienst van de infanterieregimenten van de 4de Divisie.

Het 4^e Genie ontving de citaten **Namur, Termonde, Anvers, Yser, Woumen, Cortemarck, Blanckaert, Handzaeme**. De drie bataljons zijn titularis van de wimpel **Ordre de Leopold**.

Hieronder een paar militaire contactadressen, zodat andere personen desgewenst daar ook gebruik kunnen van maken.

1. Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken - Dienst Notariaat-Stamboeknummers
 Kwartier Koningin Elisabeth – Everestaat 1 - 1140 Brussel.
 Tel 02 701 45 28 – geen e-mail
 De stamboekdossiers van elke soldaat bevinden zich daar.
2. Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken - Centrum voor Historische Documentatie
 Kwartier Koningin Elisabeth - Everestraat 1 - 1140 Evere-Brussel
 Tel 02 701 31 78 – e-mail hrganas001@mil.intra
 Militaire archieven van WO I en WO II zijn daar te raadplegen.

Op hetzelfde adres:

Centrale bibliotheek (<http://www.mil.be/apdb/index.asp>.)

Een uitgebreide bibliotheek met militaire werken kan daar geraadpleegd worden

3. Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
 Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Jubelpark 3 1000 Brussel
 Tel. 02 733 44 93 02 733 98 24 e-mail Richard.Boijen@cbit.rma.ac.be
 Archieven van WO I en II zijn daar te raadplegen.
4. Federale overheidsdienst Binnenlandse Zaken – Instellingen en Bevolking
 Militaire begraafplaatsen – Koningsstraat 66 - 1000 Brussel
 Tel. 02 500 22 89 e-mail rob.troubleyn@skynet.be of etienne.knapen@mil.be
 Daar is de administratieve dienst van alle Belgische militaire kerkhoven van WO I en II.

**VERSLAG EN STAET VAN VOORSTELLING VAN BELOONING
VOOR EENE DAAD VAN MOED EN ZELFOPOFFERING**

(vervolg van Leiestam 2/2007, p. 599-600) (bron: Stadsarchief Deinze doos nr. 1856.2)

In den nacht van Maandag 29 en dinsdag 30 December 1890, omtrent 2 ure werd onze bevolking gewekt door de kreten: Brand! Brand! Welke weldra gevolgd werden door het geschal van den brandhoren en het geluid der alarmklok dat er eene schrikkelijke brandramp ontstond in de gebouwen der fabriek der heeren Timmermans gebroeders, die bijna op weinig tijd al de gebouwen in asch gelegd heeft.

In weerwil der hevige koude die in voorzeiden nacht heerschte hebben benevens ons vrijwillig korps pompiers met zijn spuiten en de gendarmen, velen onzer medeburgers zich ter plaats des heils begeven om hunne krachtdadige hulp aan te bieden en hebben door hunnen moed en zelfopoffering eene groote hoeveelheid koopwaren in veiligheid kunnen brengen en den spoedigen voortgang des brandramp verhinderd en tevens belet dat denzelven zich niet heeft kunnen aan de aanpalende gebouwen voortzetten.

Onze medeburgers welke in deze schrikkelijke brandramp zich door den moed, zelfopoffering en menschlievendheid meest hebben uitgemunt, gelooft het schepencollegie zich als een bestuurlijken plicht dezelve aan de welwillendheid tot belooning aan het staatsbestuur aan te bevelen, en die bij deze tegenwoordige staat zijn opgesomd.

	geboren	plaats	beroep	beloning
1 Goeminne Theodoor	24.03.1841	Deynze	koophandelaar	Kruis 1 ^e Kl.
2 De Backer Jilius	15.06.1851	Deynze	koophandelaar	Kruis 1 ^e Kl
3 Hautekeete Emil	02.04.1843	Deynze	koophandelaar	Kruis 2 ^e Kl
4 Van Maldeghem Emil	22.05.1861	Yperen	Ooff. Gendarmerie	Kruis 2 ^e Kl
5 Coppens Alphonse	18.01.1864	Deynze	Notarisklerk	Kruis 2 ^e Kl
6 Callewaert Justin	29.06.1853	Deynze	Stoker	Kruis 2 ^e Kl
7 Goeminne Remi Octaaf	17.10.1867	Deynze	Bijzondere	Meda 1 ^e Kl
8 Gevaert Isidoor	07.03.1834	Deynze	Timmerman	Meda 1 ^e Kl
9 Dolphijn Gentil	27.09.1851	Deynze	Loodgieter	Meda 1 ^e Kl

Deynze den 18 Maart 1891

Op bevel

De Secretaris

Burgemeester en Schepenen

Provoost

Zie ook "Van Brandblusser tot hulpverlener - 175 jaar stedelijke vrijwillige brandweer te Deinze" – Vriendenkring Brandweer Deinze 2000-blz. 52.

Op 1 October 1892, omtrent 7½ ure 's avonds is de schipper **Hermans Carolus Ludovicus** gansch gekleed in het water gesprongen om het kind van den schipper **De Vree**, dat in het water van het afleidingskanaal gevallen was, te redden, waarin hij met grote in gevaarstelling van zijn leven gelukt is.

Proces-verbaal van onderzoek opgemaakt door den heer politiekommissaris der stad Deynze den 20 October 1892 en volgende dagen.

Eene *geldelijke belooning van B 25 franken of een medalie* wordt voorgesteld door de gemeente.

Het proces-verbaal werd verder naar de Gouverneur gestuurd "voor verhoog, advies en vaststellingen."

Op Zondag 22 Januari 1911 was het kind van **Jules De Vos**, oud 14 jaar, in den namiddag, aan het spelen op het ijs der beek loopende door de Oostmeerschen. Het ijs brak, de knaap viel erin en ging onvermijdelijk verdrinken, zoo niet de genaamde **Gentil Van Hove**, een jongeling van goed gedrag en zeden, toegesprongen ware, en hem uit het ijskoude water hadde getrokken. De moedige jongeling heeft zich wel niet rechtstreeks in levensgevaar bevonden, maar gezien de omstandigheden waarin het feit werd gepleegd, verdient hij ons dunkens toch eenige belooning.

Aldus voorgesteld en echt verklaard te Deynze den 17 Juni 1911

Op bevel
De Secretaris
A Van Goethem

De Burgemeester en
Schepenen
E Galens

Stukken die hetzelfde vaststellen: bijgevoegde verklaring van den dader en de bevestiging der zelve door de heeren (sic) Malfait.

Aard der belooning voorgesteld door de gemeente: Een eervolle melding of geldelijke belooning.

Gentil Leopold Van Hove was geboren te Baradero - Argentinië, op 4 April 1893.

Beroep: werkman.

Het bundeltje bevat ook nog het verzoek van het stadsbestuur dd. 20/1/1899 tot toekenning van eretekens aan dokter Galens, bestuurder Van Wichelen en zuster De Backer:

Een kruis van 1^e klasse wordt voorgesteld voor **Galens Eduard**, geneesheer (ook dienst doende in het hospitaal) geboren te Vinkt op 9 juli 1840.

Sedert 28 jaren doet de heer Galens dienst in het hospitaal en heeft steeds met de meeste nauwkeurigheid zich van zijne taak gekweten, daarvoor alleen zou hem reeds een eeretecken moeten verleend worden. Doch zijne grootste verdienste spruit voort uit de talrijke en bijzondere zorgen, welke hij gewijd heeft aan de typhuszieken eerst in dezer huizen daarna in het hospitaal tijdens de ziekte van 1898. Meermaals per dag ging hij hen bezoeken en verzorgen en diende zulke gepaste middelen toe dat bijna al de zieken genazen. Men mag den tijd, welken de ziekte geduurd heeft – ruim 3 maanden – voor den heer Galens eenen tijd van groote zelfopoffering noemen.

Een kruis van 1^e klasse wordt eveneens voorgesteld voor **Van Wichelen Emiel Jan Marie**, bestuurder van het hospitaal, geboren te Lokeren op 4 september 1841.

De Z.E. Heer Van Wichelen is bestuurder van het hospitaal sedert 20 jaren. Tijdens de ziekte van 1898, wanneer een tiental zieken in 't hospitaal lagen en dat noch bloedverwant noch vriend tot dezer bedspand dorst naderen om hun een woord van opbeuring en vertroosting te brengen, ging hij dagelijks de arme lijders bezoeken, diende hun de geestelijke zorgen toe, sprak hun moed in en gaf de gepaste bevelen opdat niets zou verwaarloosd worden, van hetgeen de toestand der zieken behoefde. Rust en werk verzuimde hij om bij zijne geliefde zieken te zijn.

Een kruis van 2e klasse wordt voorgesteld voor **De Backer Emma Maria** (zuster Aldegonde), dienstzuster in het hospitaal, geboren te Daknam op 18 september 1863

Zuster Aldegonde telt nog maar 6 jaren dienst in het hospitaal en toch heeft zij reeds meer dan één werk van buitengewone zelfopoffering gepleegd. Zij is het die in het hospitaal de typhuszieken dag en nacht heeft opgepast, die meer dan menselijke krachten heeft ingespannen om het lot der arme lijders te verzachten, om hun alle mogelijke zorgen toe te dienen. Bij het vervullen harer liefdevolle taak is zij eindelijk zelf overvallen geweest van de typhusziekte, die haar tot op den boord des grafs heeft gebracht. Gelukkiglijk is zij thans genezen. Het eeretecken, dat voor haar gevraagd wordt, is meer dan verdiend.

ASTENE IN HET ARCHIEF VAN DE RAAD VAN VLAANDEREN

We bespreken thans de procesdossiers en starten met Astene. Gelieve er rekening mee te houden dat heel wat dossiers niet bewaard zijn, onder andere omwille van het ophalen van de stukken door de partijen na de procesvoering, verlies of achterlaten van de bundels bij verhuis van de Raad van Vlaanderen, verlies doordat de bundels zich bevonden in het sterfhuis van een raadsheer en niet meer in het archief van de raad zijn terechtgekomen,... We bespreken vooral de stukken in de bundels die van belang zijn voor genealogen en heemkundigen.

9078:

Betreft een hofstede te Astene, groot "twee oude bunderen ghestaen ende gheleghen upt heydekin" + nog 3 bunder land gelegen op de heerlijkheid Stuvemberge en Ten Hove + de heerlijkheid "vanden hospitale van Ryssele"

Louis DHOOSSCHE, pachter van deze hofstede en gevangen gezet, alsook Lieven en Jan DE WEERDT (zonen van Lieven), Simon LAMBRECHT, Pieter NEVEJANS, Jan SCHEURE en Lieven DE WEERDT als voogd van Andries DE ZUTTERE

contra Lieven VAN MARCKE, ontvanger-generaal van het extraordinaire in Vlaanderen De hoeve was voordien eigendom van Christoffel DE WEERDT en diens huisvrouw Cathelyne VANDER LEYEN, oom van de eisers

Lieven DE WEERDT "d'oude" had zich borg gesteld voor zijn broer Christoffel

Het dispuut handelt over het eigendomsrecht en schulden.

Periode 1595-1598

11370:

Betreft de Oostmeers en het weiden van vee "schutten van koeien" in deze meersen o.a. door inwoners van Astene

Daniel PLAETSAERT, griffier van Astene

contra burgemeester en schepenen van Deinze

Periode 1641-1643

12064:

Betreft achterstallen in het betalen van de pacht voor het goed "Paris" in Astene

Glaude LE SELIER contra Pieter VAN DAMME

Het bundel bevat het pachtcontract van 17/12/1639 waarbij "Glaude LE SELIER

proprietaris van het goet ghenampt paris binnen de prochie van Astene" verhuurt "an

Pieter VANDAMME ende Pieter STRATMAN (lantslieden wonnachtich jeghenwordich

binnen Lockeren, landt van waes) de vier vierden van neghen (sic) ofte daer ontrent vanden voorseyden heel goet van paris ..."

Periode 1648-1652

12073:

Idem als 12064, maar hier staat Pieter VAN DAMME als eiser vermeld en Glaude LE CELIER als verweerder

Pieter VAN DAMME tracht hier te bekomen dat zijn pachtgelden zouden verlaagd worden omwille van de oorlogsgebeurtenissen

Het bundel bevat o.a.:

Een document uit oktober 1648 waaruit blijkt dat Pieter VAN DAMME op vraag van

Glaude LE CELIER in Gent door officier Joos VANDEN BOGAERDE werd opgesloten in

de "ciperaige van Ste Pieters neffens Ghendt ... tot betaelynghe vande somme van twee hondert ponden grooten vlaems over vier jaeren lantpacht"

Twee ommestellingen van Astene met alle gezinshoofden:

een eerste dd. 26/7/1647: "Rolle ende quohier van ommestellynghen op dese prochie van Astene ghepoint ende ghesedt omme daer mede te betaelen alsulcke penninghen als de selve prochie ghedwonghen is promptelick up te bringhen fournieren ende betaellen and het werckvolck tot Cortrijcke alle daeghe noch jeghenwordich continuerende sonder te weten wanneer dat de selve prochie danof sal ontslegghen wesen"

De inning daarvan werd toevertrouwd aan Pieter VAN DAMME fs. Jan “voor den veertichsten penninck” (van elke 40 penningen die hij inde mocht hij er dus 1 houden als vergoeding voor zijn collecte); borg was Jan LYBAERT fs. Jan

een tweede dd. 18/4/1648: “Rolle ende quohier van ommestellynghe up dese prochie van Astene ende ghepoint ende ghesedt vuyt crachte van beschryfvinghen ghedaen van wegghen den heere Gouverneur van Curtrijcke tot leveringhe van hoy ende plancken alsoock tot betaellnghe vande tachterhede van het weerckvolck tot Curtrijcke tot vier mannen alle daeghe continuelick weerckende ter advenante van seshien stuyvers elcken sdaechs mitsgaders andere beschryfvinghe ghedaen van wegghen de heeren deser Casselrije van daten den 15en april 1648 inhoudende een hondert transporten als oock tgonne datter noch resteert an Maximiliaen DELPORTE ontfangher tot meenen ende ten lesten om te becommen alsulcke penninghen als de selve prochie ghenootsaect is gheweest up te lichten om vande vermeten executien ende piellaigien bevrydt te sijne volghende de obligatien danof sijnde bij de respective notable der selver prochie onderteekent als andersins tot volcommen van alwelck byde notable ende ghemeene insetenen deser prochie met die van de twee gheinclaveerde spleten van nasareth ende deurle gheconsenteert ende gheaccordeert sijn ommeghestelt te wordene achtien boucken in ghevolghe vanden landtbouck naer deucht ende weerde van lande vuyt bringhende ter somme van ... (niet ingevuld)”

Ook hier werd de inning toevertrouwd aan Pieter VAN DAMME fs. Jan, maar hier voor “den 41en penninck”; borg was Daneel PLAETSAERT

Verder bevat het bundel ook verschillende getuigenissen van inwoners uit Astene, Petegem en Nazareth die tijdens de oorlogsjaren niet verplicht waren hun volledige pacht te betalen: 27/12/1652: van Marten DE RUYCK fs. Marten, pachter in Astene van het pachtgoed “van meester Basilius BRYAS ghelegghen in de prochie van Astene rontom int tgoet te Parys” ... “gheduerende dese troublen ende afloop van het ghewelt van het leghervolck ende speciaellick vande jaeren vyfve sesse ende sevenenveertich ghenoten quytghescholden ende ghevalideert is jehghens mijnen voornoemde heere ende meestere van de voorseyde drie jaeren de twee ...”

10/11/1648: van Jan DE SLOOVERE houder van een pachtgoed op de spleet van Nazareth van de weduwe en erfgenamen van jonkheer Franchoy LANTINS

“is quyte ghescholden vuyt consideratie van mijn verlies van mijne vruchten ende goederen tot de deurgaende helft vande selven mijner pacht ...”

9/11/1648: van Daneel PLAETSAERT, eigenaar van een hofstede; hij stelt dat hij zijn pachter Joos DE VREESE fs. Pieter die hem op kerstavond 1646, 1647 en 1648 in het totaal 40 pond 10 schellingen verschuldigd was van pacht slechts 11 pond 10 schellingen heeft doen betalen “vuyt consideratie van het verlies van sijne goederen deur dese jehghenwordighe oorloghe ...”

21/10/1648: van Jacques CLEMMENS pachter van het goed Ter Hulst ook eigendom van de weduwe en erfgenamen van jonkheer LANTINS

21/10/1648: van Daniel PLAETSAERT, Jan VAN OOST en Marten DHAENENS

“dat Pieter VAN DAMME fs. Jans hier te vooren pachter van dheer Glaude LE SELLIER deur dese jehghenwordighe oorloghe ghedeurt hebbende bet dan drij jaeren grootelick is beschadicht gheweest in sijne goederen soo van franssche als van sconincxs soldaeten van Spangien soo deur het vuyt desschen van zijne graenen te weten tjaer 45 ende 47 als oock deur het afnemen van sijne twee peerden dyveersche coybeesten ... ende gheweldelick ghenomen bijde soldaeten sijne catheylen ende andere goedynghe”

21/10/1648: van L. BRAECKMAN landsman wonende op het pachtgoed “vanden heere van MAELSTAPLE” in Petegem; hij diende slechts 54 pond groten per jaar in plaats van 101 pond groten per jaar te betalen voor de jaren 1645-1646-1647

21/10/1648: van Jan DE WERT fs. Lieven in Petegem, pachter van wijlend meester Jan DE BLOYS; hij verklaart slechts 20 ponden groten per jaar te hebben moeten betalen in plaats van 45 ponden groten per jaar

5/3/1649: van Joos DE RUYCK; hij heeft stro geleverd aan Pieter VAN DAMME dat Adriaan VAN CAUTERE of zijn weduwe hadden achtergelaten op de hofstede

“Luysenberghen” in Nazareth, eigendom van Glaude LE SELLIER + hout gekapt op goed Paris in 1647 op vraag van Le Sellier en gebruikt door Van Damme en deels door de soldaten die in de hofstede gelegerd waren

5/3/1649: van Pieter VERSELE; zegt dat het stro van 1647 “in dese quartier ghecoht heeft om twintich stuyvers elck hondert ... als meest biedende de naerste”

(in de marge staat “ten sterfhuyse Jooris VERSELE”)

(wordt vervolgd)

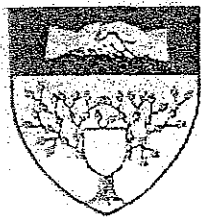
Guido Demuyck

DE STATEN VAN GOED VAN DE HEERLIJKHEID EKE
(EKE, NAZARETH)

(vervolg van Leiestam 2/2007 p. 602-603)

- 21/7/1777: St. Francoise VERSTAEN fa. Anthone + Nazareth februari 1777
 x Joannes VANDER STRAETEN wed., waarvan 1 K: Albertus 2 maanden 21 dagen
 (Joannes VANDER STRAETEN voordien x Isabelle VAN ASSEL +, waarvan 7 K:
 Frans en Pieter Joannes meerderjarig; Livyne Marie x Louis ROUSSAUW;
 Jan Baptiste meerderjarig; Adriaen, Joseph en Livyne wezen)
 (geregistreerd in register 68, folio 147)
- 15/9/1777: St. Pietermelle VERCRUYSSSEN + Eke
 x Adriaen POLFLIET +, waarvan 8 K:
 Isabelle x Livinus VAN LANKER; Rosa x Pieter VERNIERS; Judocus meerderjarig;
 Frans "uytlandig"; Livina meerderjarig; Liven 25 j., Caroline ? j. en Baptiste ? j.
 (geregistreerd in register 68, folio 151)
- 29/9/1777: St. Catharine DUPRE fa. Stephanus + Eke 1776
 x Pieter DE NOBEL fs. Joannes +, waarvan 3 K:
 Isabelle Marie 9 j., Pieter Frans 4 j. en Anne Marie ? j.
 (Pieter DE NOBEL voordien x Pietermelle VANDERCRUYSEN fa. Pieter +,
 waarvan 1 K: Joanne Therese 15 j.)
 (geregistreerd in register 68, folio 154)
- 27/10/1777: St. Emanuel VERHEGGEN fs. Jan en Pietermelle DE WEVERE + Nazareth ?
 Erfgenamen:
 1) zijn broer Pieter Frans VERHEGGEN
 2) zijn halfbroers en halfzuster: Lieven en Joannes VERHEGGEN,
 Isabelle VERHEGGEN x Judocus HEYSE
 (deze staat werd enkel teruggevonden in pak 82)
- 24/11/1777: St. Jacobus GEVAERT fs. Frans + Eke 30/5/1777
 x Marie VERWEE +, waarvan 3 K:
 Joanne x Joannes DHAENENS; Marie x Judocus Frans MEERSCHAUT; Theresia 24 j.
 (geregistreerd in register 68, folio 165 verso)
- 24/11/1777: St. Joanna Marie DE SMET fa. Baptiste + Eke 29/10/1777
 x Anthone DE COCKERE fs. Lievin wed., waarvan 2 K:
 Joannes Baptiste 1 j. 9 maanden en Livinus 1 maand 21 dagen
 (geregistreerd in register 68, folio 168 verso)
- 22/12/1777: St. Louise VANDERMEIREN + Eke 7/8/1777
 x Jacques TEMMERMAN wed., waarvan 1 K: Joanne Catharine 12 j.
 (geregistreerd in register 68, folio 178)
- 22/12/1777: St. Joanne VINDEVOGEL + Eke 24/6/1777
 x Jacques GOOSSENS +, waarvan 2 K: Livyne x Joannes VERNIERS.
 Marie + x Emanuel VANDE KERCKHOVE waarvan 1 K: Joannes Baptiste 8 j.
 xx Pieter VANDER CRUYSEN +, waarvan 3 K:
 Pietermelle + Eke x Pieter DE NOBELE + Eke, waarvan 1 K: Therese;
 Theresia x Joannes VERHEYEN; Rosa x Joseph DUPRE
 (geregistreerd in register 68, folio 182)

**Vlaamse Vereniging voor
FAMILIEKUNDE
Oost-Vlaanderen**

23^e OOST-VLAAMSE ONTMOETINGS DAG

**LAARNE (KALKEN)
ZONDAG 30 SEPTEMBER 2007**

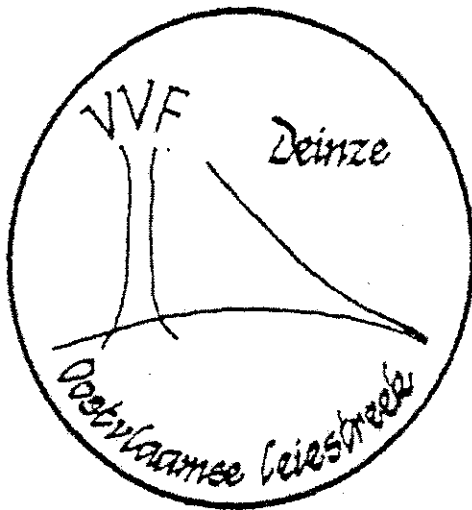
Zaal Breughel, Kalkendorp 28 te Kalken
doorlopend van 10 tot 16 uur

**THEMA “ZEELAND, onze Nederlandse buur met
sterke historische en genealogische banden”**

Volgende organisaties zijn aanwezig met een
info-, software- of boekenstand:

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING - ZEELAND
Genealogie en heraldiek in Nederland – Rob Meijerink, Overijssel
Oost-Vlaamse VVF afdelingen: Aalst, Deinze, Dendermonde,
Gent (met Digitaal Archief),
Land van Waas, Meetjesland en Vlaamse Ardennen
VVF Genealogie & Computer - infosysteem Ariadne
VVF Antwerpen - infosysteem Eureka
Genealogische software: Haza-Data, Pro-Gen, Stam, TMG en Reunion
Heemkundige kring “Land van Rode”
Heemkundige kring Melle “De Gonde”
Heemkundige kring Laarne “Castellum”
“Geschiedkundige Heruitgeverij” vzw, Gent
Genealogische boeken - Flor Nachtergaele, Ronse
Office Généalogique et Héraldique de Belgique “Le Parchemin”

Inlichtingen bij de provinciale secretaris Felix Waldack
Jozef Van De Veldestraat 7, 9270 Laarne
Tel: 09.367.80.92 – e-mail: felix@waldack.be

9559
Dhr. Claude GEKIERE
Herfstlaan 59
9800 DEINZE

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgiftelokantoor: Deinze 1

Verantwoordelijke uitgever:
Tony VANHEE

15^e jaargang nr. 4

Reigerslaan 2

OKTOBER 2007

9800 DEINZE

*****

Hoofdredacteur: Demuyne Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Op onze internetsite staan reeds de indexen van de huwelijken van Deinze (periode 1796-1892) en van Nazareth (periode 1796-1900)

Activiteiten: (voor meer uitleg, zie de volgende pagina)

- 1) Zaterdag 20 oktober 2007: **Familiekundige wandeling door Gent**
- 2) Dinsdag 6 november 2007: **Genealogische vormingsavond "Op een dood spoor"**
- 3) Donderdag 22 november 2007: **Geleid bezoek aan het Rijksarchief Gent**
- 4) Elke dinsdagnamiddag van november 2007: **Geleid bezoek aan het Stadsarchief Deinze**

ONZE ACTIVITEITEN

Zaterdag 20 oktober 2007 om 15 uur: Familiekundige wandeling door Gent

We starten aan het Belfort ter hoogte van het Infokantoor van de Dienst Toerisme om 15 uur stipt. Onze gids is Luc Leekens, stadsgids verbonden aan de Gidsenbond van Gent en coauteur (samen met Johan Decavele) van het boek "Het Campo Santo in 131 levensverhalen". Tijdens de wandeling zal in het bijzonder aandacht besteed worden aan de belangrijke Gentse families en ook aan Deinzenaars (zoals bisschop Calewaert) die uitweken naar Gent. Na de wandeling gaan we ter gelegenheid van 15 jaar VVF-Deinze iets drinken in één van de vele horecazaken die Gent rijk is. VVF-Deinze trakteert deze keer!

Deelname is gratis. Het deelnemersaantal is beperkt tot 25!! Snel inschrijven is dus noodzakelijk. Dit kan door telefonische reservatie bij Romain De Bouver (tel: 09/386.32.11) Nog een tip: het kan op zaterdagmiddag behoorlijk druk zijn in Gent en dus moeilijk om je auto kwijt te raken. Als je niet met trein en tram komt, kan je steeds je auto parkeren ter hoogte van Don Bosco in Sint-Denijs-Westrem en daar tram 1 nemen tot in het centrum van de stad.

Dinsdag 6 november 2007: Genealogische vormingsavond "Op een dood spoor"

Tijdens deze vormingsavond (vanaf 20 uur in de Benedenzaal van de Deinse bibliotheek) gaan we dieper in op de problemen waarmee jullie geconfronteerd worden tijdens de opzoekingen, en in het bijzonder de vraag: "waar kan ik nog zoeken om verder op te klimmen in mijn stamboom of meer inlichtingen te bekomen aangaande mijn voorouders?"

Breng zeker je documenten mee naar deze avond!

Je hebt meer kans om een interessant antwoord op je vragen te bekomen wanneer je die op voorhand stelt aan één van de bestuursleden (zie de e-mail adressen op onze website).

Donderdag 22 november 2007: Geleid bezoek aan het Rijksarchief Gent

Afspraak om 14 uur aan de ingang van het rijksarchief. We starten met het bezoek aan het depot en de vele kilometers archief die in het prachtige Geraard Duivelsteen zijn opgeslagen. Verder zal door één van de bestuursleden ter plaatse een aantal documenten worden getoond en besproken die nuttig zijn voor familievorsers: landboeken, staten van goed en wettelijke passeringen, bevolkingsregisters, notariaat, militieregisters, ...

Deelname is gratis. Het deelnemersaantal is beperkt tot 15!! Snel inschrijven is dus noodzakelijk. Dit kan door telefonische reservatie bij Romain De Bouver (tel: 09/386.32.11)

Elke dinsdagnamiddag van november 2007: Geleid bezoek aan het Stadsarchief Deinze

Elke dinsdag van november, dus op 6, 13, 20 en 27 november om 14 uur kan je terecht in het stadsarchief van Deinze voor een geleid bezoek door één van onze bestuursleden. Gelieve telefonisch te willen reserveren bij Romain De Bouver (09/386.32.11)

RECHTZETTING

In vorig nummer publiceerden wij het artikel "De zoektocht van Daniël Van Hove naar zijn gesneuvelde oom". Op p. 606 gaven we als contact voor het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis het e-mail adres op van Richard Boijen.

Richard Boijen is helaas in het voorjaar plots overleden.

Het hoofd van deze dienst is nu Anne Godfroid en vragen kunnen gestuurd worden naar het e-mail adres: anne.godfroid@klm-mra.be

We danken Fons Das, bestuurslid van VVF-Tielt, voor deze mededeling.

BRONNEN VOOR GENEALOGISCH ONDERZOEK – ENKELE NUTTIGE TIPS

E. De Popp-kaarten en de bijhorende leggers

Popp-kaarten zijn kadastrale kaarten met de situatie van circa de helft van de 19^e eeuw. Net zoals de kadastrale documenten geven ze ons slechts inlichtingen over de eigenaars van onroerende goederen in een bepaalde gemeente. De kaarten zijn echter vaak nuttig om een bepaald goed te lokaliseren.

De kaarten zijn vergezeld van een legger.

De belangrijkste collecties Popp-kaarten zijn terug te vinden in de Kaartenleeszaal van de Bibliotheek van de Universiteit Gent (vooral Oost-Vlaanderen) en de Kaartenleeszaal van Koninklijke Bibliotheek van België (Albertina) in Brussel (bijna alle kaarten). In het stadsarchief Deinze bewaren wij een collectie fotokopieën van Popp-kaarten en leggers van ons werkgebied.

Wie was Popp?

Philippe-Christian Popp werd geboren te Utrecht in 1805. In 1818 verhuisde hij naar onze streken die toen nog deel uitmaakten van het Koninkrijk der Nederlanden. In 1830 verkoos hij in België te blijven en in 1831 verwierf hij de grote naturalisatie. Popp werkte aanvankelijk als bediende bij het kadaster in Mons en daarna als controleur voor dezelfde administratie in Brugge. Al vlug was hij politiek actief in het jonge België; in 1837 stichtte (en drukte) hij het belangrijkste liberale blad van Brugge "Journal de Bruges". Toch bleef hij geïnteresseerd in het kadaster en gezien hij over een drukkerij beschikte had hij de gelegenheid zijn ervaring te commercialiseren. In 1842 startte hij met zijn "Atlas cadastral parcellaire de la Belgique" waaraan hij werkte tot zijn dood in 1879. Op dat ogenblik waren de kadastrale plannen en leggers verschenen van alle gemeenten van Oost- en West-Vlaanderen, Brabant, Henegouwen, Luik en circa de helft van de provincie Antwerpen (arrondissement Mechelen en een groot deel van het arrondissement Antwerpen). Popp ontving verschillende prijzen voor zijn werk; toch is het twijfelachtig of de publicatie van zijn kadasterkaarten ook een commercieel succes was. Men kan eerder het omgekeerde veronderstellen, onder meer gezien niemand zijn werk voortzette en zijn aangifte van nalatenschap negatief was.

De onderdelen van de Popp-kaarten + legger

Kaarten:

De kaarten zijn opgesteld op schaal 1/5000, met soms uitvergrotingen van agglomeraties op 1/2500 in een hoek van de kaart op 1/5000, of op een afzonderlijk kaartblad.

Legger:

De leggers van Popp bestaan uit 4 delen:

- 1) Een eerste pagina waarop van elk soort "ongebouwde" en "gebouwde" eigendommen de verschillende klassen met de daarmee overeenkomende "zuivere begroting" of "zuivere begroting per bunder" (wordt hier bedoeld: hectare), staat vermeld. Onderaan deze bladzijde wordt ook telkens de totale oppervlakte van alle percelen vermeld en het totale "zuiver belastbaar inkomen der eigendommen" (met behulp van deze gegevens kunnen we de Popp-kaarten dateren aan de hand van de mutatiestatuten 223 van het kadaster).
- 2) Een tweede deel betreft de "**Alphabetische lyst** der eigenaeren, vruchtgebruikers, erfpachters, met verwijzing naar het cyfer der artikels waer onder hunne namen, woonst en eigendommen op de legger voorkomen".
- 3) In een derde deel wordt een **opsomming gegeven van alle percelen**, eerst van sectie A, dan van sectie B..., waarbij telkens wordt verwezen naar het artikel van de legger.
- 4) Tenslotte volgt **de eigenlijke legger waarin alle eigenaars,... worden vermeld** met hun bezit in de gemeente (telkens sectie + nummer), de aard van hun goed, evenals oppervlakte, klasse en belastbaar inkomen van hun eigendom.

Op volgende blz. vindt u als voorbeeld enkele uittreksels terug uit de Popp-kaart van Olsene (gedateerd 1858).

(wordt vervolgd)

Guido Demuynck

De Been, la demoiselle.	6
De Bels, Xavier.	299
De Borchgrave, Desiré.	542
De Buck, Jean.	21
De Buck-Vanderwaerder, Charles.	278
X De Buseré, Macaire.	20 X
De Clercq, Carolus.	52
De Clercq, Jean-Francois, les enfants.	53

Per sectie en perceelsnummer wordt verwezen naar het nummer van de kadastrale legger

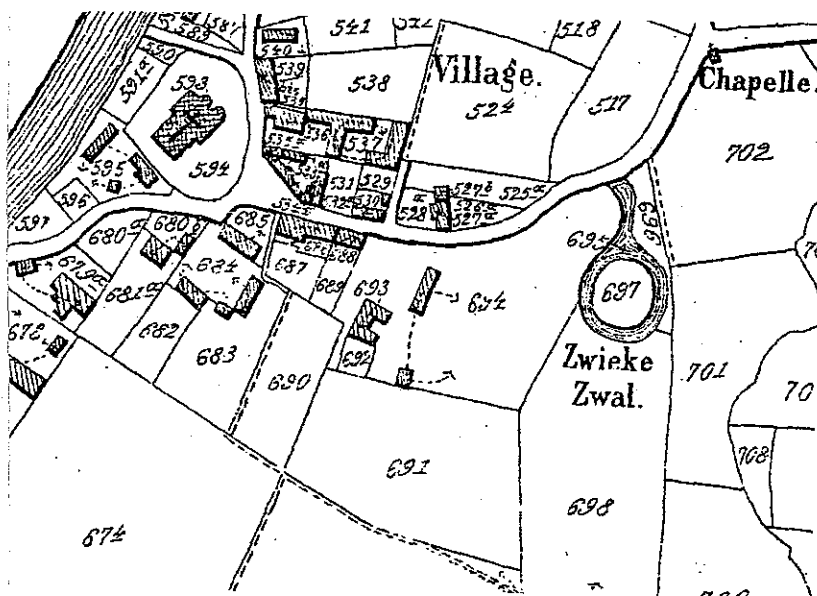
Section No.

666		688	20	711	"
667	247	689	"	712	"
668	"	690	218	713	"
669	"	691	20	714	"
670	"	692	"	715 ^a	229
671	278	693	"	716	"
672	247	694	"	717	"
673	"	695	"	718	336
674	278	696	"	719	"
675	361	697	"	720	"
676	"	698	"	721 ^a	111
677	"	699	111	722 ^a	"
678	"	700	"	723 ^a	"

De kadastrale legger somt alle eigendommen op in de gemeente (sectie, perceelsnummer, aard, oppervlakte, klasse en belastbaar inkomen (voorlaatste kolom onbebouwd, laatste bebouwd)

Art. 20. — De Buseré, Macaire, cultivateur, Olsene.						
A	5	Hooiland	14,30	5	5,43	
	546	"	54,90	3	26,35	
	547	Bosch	53,50	2	10,16	
	641	Hooiland	80,80	1	122,82	
	642	Land	31,70	1	25,30	
	643	"	50,40	2	33,57	
	651	Weide	1,41,10	1	148,15	
	652	Land	1,92,50	1-2	141,48	
	653	Uitwegland	7,70	1	6,16	
	654	Land	2,29,70	1	183,76	
	688	Huis	80	7	64	69,00
	689	Tuin	3,40	2	3,37	
	691	Land	65,70	2	41,02	
	692	Tuin	1,90	2	1,88	
	693	Huis	3,60	7	2,88	69,00
	694	Boomgaard	76,00	1	75,24	
	695	Water als boomg.	9,10	1	9,01	
	696	Bosch	3,50	1	3,23	
	697	Tuin	7,50	2	7,42	
	698	Land	1,02,90	1-2	75,62	
	655	Weide	47,90	1	50,29	
B	348	Bosch	48,00	1	18,24	
	349	"	42,60	2	8,09	
	1452	Land	48,90	3	23,47	
	1457	"	52,40	4	15,20	
			13,75,50		1041,84	153,00

Op de kaart kunnen we de percelen lokaliseren

Daden van moed en zelfopoffering te Deinze.

Ook in het Rijksarchief te Gent vonden we een bundel stukken terug betreffende daden van moed en zelfopoffering. We bespreken ze hieronder (bron: RAG: Fonds Deinze (Inventaris 134) nr. 903)

Deinze 28.12.1827

Staes Jean Baptist, 42 jaar, schipper.

Redding van een manschpersoon genaamd **Pieter Bagijn**, voerman te **Roesselaere** W Vl. wonende, die in het geleiden van een wagen met paarden over de ophaalbrug alhier, bijgevolg van een aanraking van een of ander deel van de wagen aan eene ijzeren steun, ter opkomen van de brug, welke brug zeer eng is, staande benevens een van de aan den wagen gespannen paarden, door het geweld van den dissel (timon) omver en door het breken der leuning, (garde-fou), van de brug afgeslagen zijn geworden. Het paard is in het water geworpen en den voerman is in enige koorden of ketting geappert ofte aangehaakt en heeft van de brug of wel een tijd van twaalf minuten met het hoofd omlaag naar het water, aangehangen tot **JB Staes** al reeds eenige van zijn kleederen was uithebbende met het na aanvaeren met zijn boot is tehulp gekomen ende hem gered heeft.

Hij is maer alleen door deze tehulp gekomen geweest, alhoewel nog andere schippers aan den kant waren en die van het geval eerder dan hij kennis bekomen hadden, zijnde de oorzaak daar van het al groot gevaar of te prijkel zoals hier neven in de kolon van de aanmerkingen gezegd worde.

De omstandigheden welke het gevaar vermeerderd hebben zijn:

Dat het ook omver en in het water geslagen paard in zijne arnassen vast was hangende het welk, zo de omstaanders verklaart hebben, altijd in eene groote beweging was en veel geweld gebruikte. Ook zoals hierneven nog gezegd zijnde was het zeer duister weder, het water was ook in het wassen en hadde groote stroom.

Eyndelinge de kragten kwamen, door de langdurigen aan den in gevaar hangende, te ontbreken, dusdanig dat hij zichzelf geen hulpe meer kunde doen tot zoverre dat hij zijnes aanbrenging na de boort ofte kant van de rivier aan, in den boot omver gevallen zij en in het prijkel geweest is van in het water te vallen, zelfs met den regten arm in het water gehangen hebbende, dusdanig dat den edelmoedigen weder alle zijne mogelijke hulp ende menschlievendheid heeft moeten tewerkstellen.

Hij is zo tot deze als verder aangehaalde altijd alleen en zonder aanbieding van eenige de minste hulp geweest. Het bedoelde paard is zo aenstonds na de afhaking der ketingen waar aen het nog met zijn arnassen vast was, in het water verdronken.

Wat nu eyndelinge betreft burgerlijk en zedelijk gedrag van dezen edelmoedigen hiervoor vermeld, het zelfde hij is in allen ten vollen voldoende, hij is tevens een gehuwden persoon en vader van familie, zelfs van een al talrijk huisgezin.

Vergoeding voorgesteld van 25 frank.

Deynze 17 December 1833

Lagrange Henri Deynze.

Een Duits persoon genaamd Dornbusch Conrad was aan het zwemmen toen hij eensklaps door kramp overvallen werd.

Henri Lagrange die ook aan het zwemmen was bemerkte dit en is naar de drenkeling gezwommen, en heeft hem met veel moeite kunnen redden.

Er is voorgesteld een medaille van 3^e klas toe te kennen.

Deinze 3 juni 1836

Dolphijn Victor – 32 jaar – loodgieter.

Vertaling uit het Frans.

Op 17 april 1836 was ron 9 u. 's avonds brand uitgebroken in een gebouw dat dienst deed als opslagplaats voor de heer **Camil Van Wonterghem**.

Dhr. **Dolphijn** deed grote inspanningen om het vuur te doven en liep daarbij groot gevaar op en zijn kleren werden door de vlammen behoorlijk beschadigd.

Er is en vergoeding van 25 fr. voorgesteld omdat hij hulpbehoevend is.

Deinze 27.07.1839

Ten jaere achttien honderd negen en dertig den zeven en twintigsten July, zijn voor mij, Burgemeester der stede Deynze verschenen, **Francies Staes** en **Gerulphus D'haene**, daglooners, woonende binnen deze stede de welke verklaert hebben dat **Angelus Derijcke**, dienstknecht, alhier woonachtig, op den zevensten der gepasseerde maend Junij een paerd geleijde in de wateringe in de riviere de leije en van gemelde is gevallen, dat **Augustus Demilt**, daglooner, ook te Deinze, in de rivier is gesprongen in 't gevaer zijns levens te verliezen, den genaemden **Angelus Derijcke** uit het diepste der gezeide riviere gered heeft.

En hebben gemelde comparanten na gedaene voorlezinge van het bovenstaende verklaart niet te kunnen schrijven als ongeleert zijnde.

Den Burgemeester

03.07.1841

Vertaald uit het Frans.

De Milt August, 21 jaar, dagloner, wonende te Deinze.

De genaemde **Ange Derijcke** die zijn paarden liet baden in de Leie op een plaats waar de rivier zeer diep is, stond op punt te verdrinken.

A. De Milt wierp zich in het water en kon hem na een langdurige inspanning redden

Een beloning van 25 fr. Is voorgesteld aangezien de persoon behoeftig is.

*Ondergetekende **Bernard Demilt**, daglooner, woonende te Deynze, verklaart ontvangen te hebben van het Stedelijk bestuur Deynze, de somme van vijftien francs, welke somme zijnen zoon **Auguste** te goed had voor den genaemden **Angelus Derijcke** uyt de riviere de Leije gered te hebben.*

Deinze den negen en twintigsten October 1800 veertig

*Kenmerk van X **Bernard Demilt** die verklaert niet te kunnen schrijven*

Ons present

A Vanrenne C Vandamme.

Deinze, 31 July 1839

Ten jaere achttien honderd negen en dertig den zes en twintigsten July,

Zijn voor mij Burgemeester der stede Deynze verschenen **Yvan Claus** en **Bernard Bulté**, daglooners, beyde woonende binnen deze stede, de welke verklaert hebben dat **Joanna Vanwetteren**, schipperskind, op den 6 Mey 1839 in de riviere de leije binnen onze stede was gevallen en reeds onder het schip was verdwenen, dat de genoemden **Jacobus Demeijer** dezer stede in de riviere de leije is gesprongen en in 't gevaer zijnes levens vermeldte geholpen heeft en hebben gemelde comparanten na gedaene voorlezing van het bovenstaende verklaart niet te kunnen schrijven als ongeleert zijnde.

Een beloning van 25 fr. werd voorgesteld.

*Den ondergetekenden **Jacobus Demeijer**, daglooner, woonende te Deynze, verklaart ontvangen te hebben van het stedelijk bestuur Deynze, de somme van vijftien francs, welke somme hij tegood had, voor de genaemde **Joanna Vanwetteren** uyt de riviere de Leije gered te hebben.*

Deynze, derstigsten October 1800 veertig.

*'t merck van X **Jacobus Demeijer**, die verklaert niet te kunnen schrijven.*

Ons present

A Vincent Geuirs

(wordt vervolgd)

Romain De Bouver

DE STATEN VAN GOED VAN DE HEERLIJKHEID EKE
(EKE, NAZARETH)

(vervolg van Leiestam 3/2007 p. 611)

Heerlijkheid Eke nr. 81: periode 1775-1776

1776:

19/2/1776: St. Joos SCHYNKEL + Eke 27/3/1773

x Joanne VERMEIRE fa. Pieter wed., waarvan 2 K:

Jacobus meerderjarig;

Marie + x Joannes VERSTICHELE in Nazareth waarvan 1 K: Bernardus 7 j.

(geregistreerd in register 68, folio 29 verso)

3/6/1776: St. Josephus BONNETZ "meester chirurgijn tot Eeke"

+ Gent (hospitaal Bijloke) oktober 1775

x Marie Anne CNUUDE wed., waarvan 3 K:

Albertus Josephus 7 j., Isabelle 7 j. en Marie Judoca 2 j.

(geregistreerd in register 68, folio 36)

3/6/1776 : St. Joanne CAREEL fa. Nicolaus + Nazareth 1/8/1775

x Joannes LEYTENS fs. Lieven wed., waarvan 1 K: Pieternelle 15 j.

(geregistreerd in register 68, folio 38)

1/7/1776: St. Cyprianus BLATON + Nazareth 2/7/1775

x Pieternelle DE MOOR wed., waarvan 2 K: Theresia 5 j. en Pieter Livinus 3 j.

(Pieternelle DE MOOR voordien x Liven VERGUCHTEN +, waarvan 3 K: Isabelle, Louis en Joanne Catharine)

(geregistreerd in register 68, folio 44 verso)

1/7/1776: St. Bernardus VLERICK fs. Martinus + Eke 1775

x Judoca VANDE KERCKHOVE wed., waarvan 5 K:

Pieter Joannes 9 j., Joanne Catharine 8 j., Joannes Baptiste 7 j., Judocus 5 j. en Isabelle Marie 2 j.

(geregistreerd in register 68, folio 47 verso)

1/7/1776 : St. Frans VANDE CASPEELE fs. Judocus + Eke 6/5/1776

x Marie Livyne VAN DAMME fa. Jan wed., waarvan 1 K : Marie Catharine 2 ½ maanden

(geregistreerd in register 68, folio 50)

29/7/1776: St. Guillielmus KERREBROUCK + Eke 6/4/1776

x Marie DE COSTER wed., waarvan 5 K : Caroline x Judocus DE LOIRE;

Jacobus en Pieter meerderjarig; Louise 23 j. en Baptiste 20 j.

(deze staat is enkel terug te vinden in register 68, folio 51 verso)

30/9/1776: St. Joannes LEYTENS fs. Christiaan + Eke 6/6/1776

x Isabelle DUJARDYN wed., waarvan 5 K:

Joanne Marie 14 j., Marie Judoca 12 j., Pieter Frans 9 ½ j., Louise 6 ½ j. en Joannes 5 j.

(geregistreerd in register 68, folio 56 en 59)

14/10/1776: St. Joannes DE MEYER fs. Jacobus + Eke 25/5/1776

x Marie Pieternelle TURREKEN wed., waarvan 1 K: Marie Jacoba 5 maanden

(geregistreerd in register 68, folio 61 verso)

28/10/1776: St. Jacobus DE DONKER + Nazareth x ? waarvan geen K.
 "die staende hun huwelick om menigvuldige redenen ende differenten door den
 geestelijken rechter sijn ghesepareert"
 Erfgenamen: 7 staken:
 1) Liven DE DONKER; 2) Pieter DE DONKER;
 3) Isabelle DE DONKER x Joseph HUYS;
 4) Judocus DE DONKER +, waarvan 2 K: Pieternelle x Lieven GEVAERT en Joannes
 5) Pieternelle DE DONKER + x Frans DE VREESE waarvan 3 K:
 Pieter meerderjarig; Theresia en Marie wezen;
 6) Francoise DE DONKER + x Jacobus DE PAEPE waarvan ? K;
 7) Joanne DE DONKER + x Cornelis VERVERRE waarvan 4 K
 Baudewijn, Judocus, Joanne en Petronelle
 xx Frans STEENBEKE waarvan 2 K: Joannes en Frans.
 (geregistreerd in register 68, folio 70 verso)

13/11/1776: St. Pieter DE NOBELE fs. Jan + Eke 11/4/1776
 x Pieternelle VANDER CRUYSSSEN fa. Pieter +, waarvan 1 K: Joanne Therese 14 j.
 xx Catharine DU PRE fa. Steven wed., waarvan 3 K :
 Isabelle Marie 8 j., Pieter Francois 3 j. en Marie Anne 6 maanden
 (geregistreerd in register 68, folio 64)

25/11/1776 : St. Judoca BUYCK fa. Engel + Eke 2/6/1776
 x Joannes PEIRSEGAELE fs. Jacobus wed., waarvan 9 K:
 Pieter 33 j., Joanne 32 j., Marie 29 j., Jan Baptiste, Frans en Louis meerderjarig;
 Isabelle 25 j., Bregitte 22 j. en Jacobus 18 j.
 (geregistreerd in register 68, folio 95 verso)

1775:

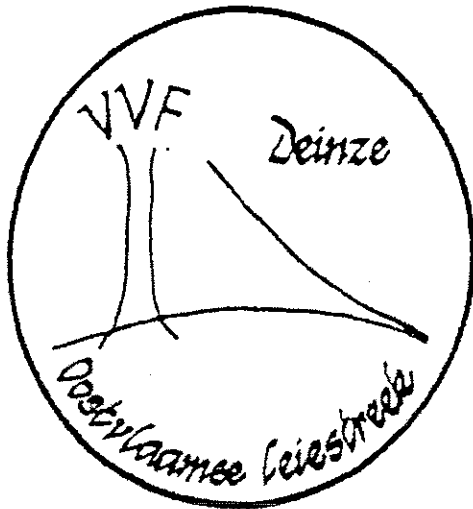
30/1/1775: St. Marie PEIRSEGAELE fa. Joos + Eke 2/7/1774
 x Pieter VANDER CRUYSSSEN fs. Adriaen +, waarvan 8 K:
 Jacobus +; Joannes Frans en Adriaen meerderjarig;
 Francoise x Francis DE VOS; Judoca x Judocus BOONE;
 Louise x Emanuel DE CEUKELAERE;
 Isabelle + x Judocus HUYS, waarvan 1 K : Pieternelle 21 j.
 (geregistreerd in register 67, folio 196 verso)

13/3/1775: St. Elisabeth VAN CEULEBROEK + Nazareth 1774
 x Joannes DE JAEGERE +, waarvan 6 K:
 Ignatius meerderjarig;
 Joanne + x Jacobus VAN OOSTERLYNK = Nazareth waarvan 3 K:
 Theresia x Pieter LIBAERT, Angeliene x Philippus HAZAERT, Joannes wees;
 Marie Anne x Joseph KERREBROEK;
 Pieternelle + Nazareth x Joannes CLAUS waarvan 4 K:
 Marie x Frans DE COCKERE ? Rosa ? Catharina en Pieter wezen;
 Judoca + Gent x Joannes VERMEIRSCH zonder K;
 Marie Anne x Amandus CLAUS.
 (geregistreerd in register 67, folio 204)

10/4/1775 : St. Joanne BOONE fa. Jan + Eke 3/3/1775
 x Laureys VAN HECKE wed., waarvan 6 K: Pieter en Liven meerderjarig;
 Marie x Ferdinandus VERSELE in Gent; Catharine x Geerardus BAETSLE in Evergem;
 Pieternelle 20 j. en Christine 19 j.
 (geregistreerd in register 67, folio 216 verso)

(wordt vervolgd)

Guido Demuyneck

9559
Dhr. Claude GEKIERE
Herfstlaan 59
9800 DEINZE

LEIESTAM

Informatieblad van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, Afdeling Deinze

Verschijnt tweemaandelijks
(niet in juni)
Uitgiftekantoor: Deinze 1

Verantwoordelijke uitgever:
Tony VANHEE

15^e jaargang nr. 5

Reigerslaan 2

DECEMBER 2007

9800 DEINZE

*****

Hoofdredacteur: Demuynck Guido, Pachtgoeddreef 17, 9031 Drogenen

Onze internet-site: <http://www.vvfdeinze.be>

Op onze internetsite staan reeds de indexen van de huwelijken van Deinze (periode 1796-1898) en van Nazareth (periode 1796-1900)

Activiteiten:

Op **dinsdag 11 maart 2008** vanaf 20 uur in de benedenzaal van de Deinse bibliotheek, ingang langs de Markt: Voordracht:

De Belgische migratie naar Frankrijk

door Henk Byls van het Kadoc (Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving)

De migratie wordt zowel in tijd als in ruimte gesitueerd. De migratie van Belgen naar Frankrijk kende een piekmoment in de periode rond 1886. Vooral de departementen 59 (Nord), 62 (Pas de Calais) en 75 (Parijs) waren belangrijke toevluchtsoorden. Ook heel wat mensen afkomstig van Deinze en omstreken trokken naar Frankrijk.

In het tweede deel van zijn lezing gaat de spreker in op de verschillende archiefinstellingen waar men informatie over naar Frankrijk gemigreerde voorouders kan vinden: departementale archieven, gemeentelijke archieven, bisschoppelijke en parochiale archieven, schoolarchieven en heemkundige collecties...

Hernieuwing lidgelden:

Gelieve uw lidmaatschapsbijdrage 2008 (5 €) over te willen schrijven op rekening nr. 083-273 1167-38 van VVF-Deinze. Nationale leden van VVF zijn niet verplicht om deze bijdrage te storten maar hun bijdrage is steeds van harte welkom.

PRETTIGE EINDEJAARSFEESTEN!!

GESCHIEDENIS VAN DEINZE – DEEL 3: HET PLATTELAND EN DE DORPEN IN DEINZE

Op 14 december 2007 verscheen het derde en laatste deel van de Geschiedenis van Deinze, met de deelgemeenten¹ als onderwerp. Voor Leiestam hebben we slechts een paar bijdragen uitgelicht om het boek voor te stellen, - maar feitelijk is er nog veel meer, - onder het motto: kennis van het verleden, kennis van de mens in zijn geschiedenis.

Het artikel "Landbouw en ruraal inkomen" (E. Thoen) behandelt de landbouw van de vroege middeleeuwen tot in de 19e eeuw: de migrerende landbouw van de vroege middeleeuwen, waar toch kleine lapjes grond overheersten, het ontstaan van gemeenschappelijke gronden in de kleine dorpen in een latere fase, de toch wel afnemende druk van de cijnslast wegens de inflatie over de eeuwen heen, een genuanceerde kijk op het fameuze drieslagstelsel. Interessant bijv. was de overlevingsstrategie op de kleine en grote boerenhoven die zonder elkaar niet konden overleven en daarom arbeid (loondienst van de kleine boer) en kapitaal (inzet van paarden, mest... van de grote boerderij) in een soort van geldloos kredietsysteem uitwisselden en dit op basis van persoonlijke banden.

De 19e en 20e eeuw zijn in dit bestek behandeld door F. De Cocker (Landschap, arbeid en bewoning). De 19e-eeuwse situatie toont aan dat het merendeel van de gronden in eigendom van niet-ingezetenen waren, vooral van Gentenaren, en dat ook de adel een niet onaardig aandeel in bezit hield. De overgang van de lokale markt naar een wereldmarkt (Agricultural Invasion) verstoortte de lokale landbouw en dreef de dorpsgemeenschappen tot een zekere specialisatie, waarbij de Deinse dorpen toch onderlinge verschillen kenden.

Dat het gedrag in periodes van tegenspoed grotere sporen van criminaliteit toonde, leren we uit het gelijknamig artikel van R. Van Eenoo. Banditisme en dorpscriminaliteit hadden elk hun eigen draagvlak. Met Meigem en Vinkt (1840-1850) als voorbeeld krijgen we een inzicht in het 'criminele' netwerk binnen een kleine gemeenschap in jaren van hongersnood, waarbij de kleurrijke passages uit het aanwezige bronnenmateriaal bewijzen hoe de mens met zijn soortgenoten omging, vaak om zichzelf te redden. Vermogensdelicten (diefstal van hout, aardappelen, graan, mest...), gewelddelicten (fysiek geweld, scheldpartijen) of verstoring van de openbare orde zoals caféruzies kruidden het toenmalige dorpsleven.

Het café was echter ook een oord van ontspanning, dat lezen we in "Op café en in openlucht" (N. Bracke). Het sport- en ontspanningsleven in de 19e- en 20e-eeuwse dorpen in Deinze vormde in elk dorp zijn eigen weg, waarbij het café het centrale ankerpunt van het lokaal ontspanningsleven (kermis, gulde) en het verenigingsleven (krulbollen, boogschieten, duivensport...) was. Het sportleven ontwikkelde zich zowel in recreatieve als in competitieve zin en individuele sporttakken (wielrennen) zowel als groepssporten (voetbal) kenden hun eigen helden, overladen met lokale roem, maar ook soms met (inter)nationale waardering.

Gedreven genealogen gaan ook wel eens op zoek naar het religieus, filosofisch of politiek gedachtegoed van hun voorouders, voorwaar geen gemakkelijke opdracht. Soms lukt dit in het raam van de tijdsgebeurtenissen, maar vooral de politieke dorpsarena kan een tip van de sluier oplichten. De lijsten van gemeenteraadsverkozenen tussen 1830 en 1964/1970 kunnen de aanzet tot een spannend onderzoek worden: burgemeester, schepenen en raadsleden komen dorpsgewijs voor in een tweede bijdrage van R. Van Eenoo. De politieke beweegredenen om zich voor een bepaalde partij of groep kandidaat te stellen, zijn niet altijd evident om te achterhalen: de niet te onderschatten dorpsverhoudingen primeerden er vaak op de nationale tendensen.

W. Prevenier, R. Van Eenoo en E. Thoen (red.), **Geschiedenis van Deinze, deel 3, Het platteland en de dorpen in Deinze**, 2007. Het boek bedraagt 746 bladzijden, kost 49 euro en kan worden aangekocht in het Deinse stadhuis (Onthaal), Museum van Deinze en de Leiestreek, het VVV-kantoor en de Stedelijke Bibliotheek.

Tony Vanhee

¹ De kern Deinze-Petegem is behandeld in de delen 1 (Middeleeuwen en Nieuwe Tijden) en 2 (19e en 20e eeuw).

STATEN VAN GOED: EEN BELANGRIJKE BRON VOOR GENEALOGEN

Eens de gegevens uit de Parochieregisters verwerkt, is het voor iedere familiekundige interessant wat meer gegevens over de voorouders op te sporen in andere documenten. De stap van parochieregisters naar deze "secundaire" documenten is voor velen onder ons echter groot. Tal van problemen doen zich voor:

- 1) in welk archief kan ik meer vinden en via welke inventaris moet ik er zoeken?;
- 2) welke methode kan ik het best hanteren om met succes vlug akten over mijn voorouders terug te vinden in de duizenden registers en pakken?
- 3) ik kan het oud schrift niet goed lezen, wat nu?
- 4) ik kan de tekst wel redelijk lezen, maar begrijp niet goed waarover het gaat ...

Voor al deze problemen tracht VVF hulp te bieden via voordrachten, gespreksavonden, bezoeken aan archieven, publicaties, ...

Onze bedoeling is thans in enkele artikels stil te blijven staan bij één van de interessantste secundaire bronnen in Vlaanderen: de Staten van Goed.

Wanneer tijdens het "Ancien Régime" (de periode voor 1796) in Vlaanderen vader of moeder overleed en er wezen achterbleven (toen kinderen beneden de 25 jaar), moesten de naaste familieleden zich wenden tot de plaatselijke wethouders. Meestal waren dit de burgemeester en schepenen van de heerlijkheid of stad waar het gezin woonde toen de ouder overleed. Zij oefenden de taak van oppervoogden uit. In sommige grotere steden, zoals Kortrijk, droegen de schepenen deze taak over aan een gespecialiseerde dienst, de weeskamer, die geleid werd door weesheren. Aan hen moest een staat van goed worden voorgelegd, met daarin alle bezit en alle schulden.

Vooraf reeds enkele belangrijke opmerkingen:

- staten van goed werden ook opgesteld wanneer alle kinderen meerderjarig waren, maar één van hen zelf overleden was met minderjarige kinderen, m.a.w. wanneer er wezen waren onder de kleinkinderen;
- wanneer volwassenen kinderloos overleden en onder de erfgenamen wezen waren, werd er ook een staat van goed opgesteld;
- wanneer er meer schulden dan baten waren en geen eigendommen, werd vaak geen staat van goed opgesteld; soms gebeurde dit toch, meestal Pro Deo (vooral in de 18^e eeuw);
- verschillende steden in Vlaanderen kenden een belangrijke buitenpoorterie (poorters die op het platteland woonden); voorbeelden hiervan zijn Kortrijk, Oudenaarde, Ieper en Veurne; de staten van goed van deze buitenpoorters vinden we terug in de weesregisters of registers van staten van goed van deze steden – een staat van goed van een voorouder uit bv. Machelen die buitenpoorter van Kortrijk was, vinden we dus terug in de weesregisters (en de bijhorende losse staten van goed) van Kortrijk in het Rijksarchief Kortrijk; van een niet-poorter of "gediede" vinden we de staat van goed terug in de registers van staten van goed van de vierschaar Grammene-Machelen (Rijksarchief Gent, inventaris 97, nrs. 13-21 en 76);
- in kleinere parochies vinden we staten van goed terug tussen andere wettelijke passeringen, in grotere parochies, steden (zoals Deinze) of grote juridische omschrijvingen (zoals de baronie Nevele), vinden we afzonderlijke registers terug met staten van goed;
- voor Oost-Vlaanderen is een overzicht van alle fondsen met staten van goed terug te vinden in de "Inventaris op de staten van goed van Oost-Vlaanderen" door Ronny Debbaut, 55 blz. (7 euro) (uitgave VVF-Meetjesland);

- door het belang van staten van goed voor de genealogen, werden reeds heel wat indexen op staten van goed opgesteld; voor ons werkgebied werden reeds geïndexeerd: de staten van goed van Kortrijk (voor wat betreft de buitenpoorters), deze van de baronie Nevele (vooral belangrijk voor Vinkt, Meigem, Zeveren, Sint-Martens-Lerne en Bachte-Maria-Lerne), Nazareth, Eke en Astene + Petegem; wie helpt mee aan de indexatie van de staten van goed van Deinze?

Wanneer nu de familie zich aanmeldde bij de oppervoogden, duiden deze onder de naaste verwanten de voogden aan, in het Kortrijkse meestal één van vaderszijde en één van moederskant. Waren deze niet beschikbaar, dan kon van ambtswege een voogd worden aangeduid. Zij legden de eed af en kregen de opdracht binnen een bepaalde termijn een staat van goed op te (laten) stellen.

Laten we vooreerst een blik werpen op de aanhef van een staat van goed.

Als voorbeeld nemen we de staat van goed van Joanne BRUYNEEL uit het archief van de Kortrijkse Weeskamer (Rijksarchief Kortrijk).

“Staet ende inventaris in baeten ende commeren bleven ende bevonden ten poorterlycken sterfhuyse van Joanne Bruyneel filia Pieter bij Marie MINNAERT, te vooren weduwe van Pieter DESMEDT, overleden binnen de prochie van peteghem buyten opden vierden novembre seventhien hondert sevenenveertich, saligher memorie, weloken staet aldus maeckt ende overgheeft Jacobus PARMENTIER filius Lieven als hauder bleven ten desen sterfhuyse, aen Lieven ende Louys DESMEDT beede sonen van d’overledene staende haeren eersten huwelycke geprocreert met den voornoemden Pieter DESMEDT, bij competenten auderdom hunsselfs, alsmede Gillis DESMEDT out ontrent dryentwintich jaeren ende Marie Catharina DESMEDT out ontrent seshien jaeren oock beede kinderen bij d’overledene achtergelaeten ende t’haeren eersten huwelycke verweckt met den ghemelden Pieter DESMEDT op Peteghem ende ten desen sterfhuyse hoirs representerende elck eenen vierden staecke, sijnde de selve twee weesen bevooght met den voornoemden Lieven DESMEDT hunnen broeder, woonende opde prochie van Peteghem buyten, alles breeder ende inder manieren hier naer verclaert, omme overgedraeghen ende gepresenteert te worden aen mynheeren weesheeren der stadt ende casselrye van Cortryck als oppervooghden vande voornoemde weesen omme gheliquideert, gesloten ende gearresteert te worden als naer costume, ...”

Wat staat hier achtereenvolgens genoteerd?

- dat het een toestand en inventaris betreft van alle voordelen en lasten van het sterfhuis van Joanne BRUYNEEL dochter van Pieter en Marie MINNAERT;
- dat het een poorterlijk sterfhuis betreft, m.a.w. dat Joanne BRUYNEEL buitenpoorteres was van Kortrijk en dus van de voordelen van dit poorterschap kon genieten;
- dat zij eerst getrouwd was met (en thans weduwe is van) Pieter DESMEDT;
- dat zij is overleden te Petegem-buiten op 4/11/1747;
- dat uit dit huwelijk 4 kinderen gesproten zijn die nu nog in leven zijn, nl. 2 meerderjarige kinderen (Lieven en Louys DESMEDT) en 2 minderjarige kinderen (Gillis (23 jaar) en Marie Catharina (16 jaar) DESMEDT);
- dat Joanne BRUYNEEL hertrouwd is met Jacobus PARMENTIER (waarvan geen kinderen) die als “hauder” van het sterfhuis de staat van goed opstelt en voorlegt aan de erfgenamen en de weesheren van de kasselrij Kortrijk;
- dat elk van de 4 kinderen een vierde erven: “elck eenen vierden staecke”;
- dat Lieven DESMEDT, de oudste zoon, die woont op Petegem-buiten, optreedt als voogd van de 2 wezen;
- dat de staat van goed, zoals het gewoonrecht voorschrijft, voorgelegd wordt aan de weesheren van Kortrijk (de oppervoogden) om door hen vereffend, afgesloten en bij besluit vastgesteld (“gearresteerd”) te worden.

Indien er ook meerderjarige dochters zijn, dan worden de namen van hun echtgenoten vermeld.

Soms ontbreken één of meerdere gegevens, bijvoorbeeld de leeftijd van de kinderen.

In de marge van de geregistreerde staat, of op de flap van de losse staat van goed, komen vaak nog vermeldingen voor m.b.t. de verdere afhandeling: vb.

"Overgebracht by den houder in persooone, beneffens Lieven DE SMET op Peteghem buyten, unicquen vooght, desen 6en Junii 1748, present tvolle Collegie van Weesheren praetor dheer Vande Putte"

"Ten voornoemden daeghe heeft den houder desen staet onder eede bevestight in forma, ende den ghemelden vooght heeft verclaert content te wesen dat de weesepennynghen by provisie ende tot wederroepens souden blyven berusten onder den houder sonder seker t'synen risque ende peryckel, fait date present ut supra"

Hier staat dus dat de staat van goed werd voorgelegd aan het College van Weesheren op 6 juni 1748 door de stiefvader en de voogd; weesheer Vande Putte is verder met deze zaak belast.

Verder stelt de voogd zich tevreden dat het deel van de wezen voorlopig onder het beheer blijft van de stiefvader, zonder borgstelling, maar volledig op zijn risico.

(wordt vervolgd)

Guido Demuyne

staet ende
 Juridicus in Baeten ende
 Communen slevon ende
 srevonden ten voorwyljckan
 steskijsse sijn Joanne
 Adrijneel filia pietor
 Bij Marie Minnaert, te
 Dooren weduwe van pietor
 de smadt overleden binne
 de praectie van peteghem
 srijten opden vierden
 november scturbien hondert
 sevenveerich, saligher
 Memoria, welken staet
 aldus smaecte ende
 overgeeft jacobus
 parambrier filius lieven

Overgebracht by den
 houder in Persoone,
 beneffens Lieven De Smet
 op Peteghem buyten, unicquen
 Vooght, desen 6. Junii 1748.
 present t'volle Collegie van
 Weesheren praetor Dheer
 Vande putte. //

Ten voorn daeghes heeft
 den houder desen staet
 onder eede bevestight in
 forma, ende den ghemelden
 Vooght heeft verclaert content
 te wesen dat de weesepennyng
 by provisie ende tot
 wederroepens souden blyven
 berusten onder den houder
 sonder seker t'synen risque
 ende peryckel. fait date,
 6 present ut supra. //

DADEN VAN MOED EN ZELFOPOFFERING TE DEINZE

(vervolg van Leiestam 4/2007, p. 616-617)

(bron: Rijksarchief Gent: Fonds Deinze (Inventaris 134) nr. 903)

Deynze 1841

Ten jaere achttien hondert een en veertig, den een en twintigsten December, zijn voor mij Burgemeester de stede Deynze, verschenen **Auguste Desloover**, metser, en **Joannes Deruyck**, daglooner, beyde te Deynze, dewelke verklaert hebben dat **Virginie Marquinée**, schipperskind, op den 29 der gepasseerde maend November in de riviere de Leij binnen deze stede was gevallen, en reeds onder het schip was verdwenen, dat den genaemden **Pieter Joannes Vandamme** dezer stede, in de riviere de Leye is gesprongen en in 't gevaar zijns levens het voornoemde kind daer uyt geholpen heeft.

En hebben gemelde comparanten na gedaene voorlezing van .....

Verzoekschrift aan Zijne Majesteyt **Leopold I**, Koning der Belgen.

Vertoont met eerbied den ondergeteekenden **Pieter Joannes Vandamme**, koopman, woonende te Deynze, provincie Oostvlaanderen, dat hij op den negen en twintigsten dezer maend, de genoemde **Virginie Martinée**, 12 jaeren, die in de riviere de leye, binnen Deynze, op het punt was te verdrinken, gered heeft, en zig zelve aen het gevaer van het leven te verliezen heeft blootgesteld. Deze daad heeft plaets gehad in het bijzijn van menigvuldige getuygen die, door de grootheyd van het perijkel verschrikt, aan gezegden **Vandamme** geen hulp dierven toebrengen.

Hij verhoopt diesvolgens de vergelding te bekomen die Zijne Majesteyt gewoonlijk in dusdanige gevallen toestaet.

Hij heeft de eer zich te noemen

Uw onderdaen.

Deinze 1841

Ten jaere achttien honderd een en veertig den acht en twintigsten mey
Zijn voor mij, Burgemeester der stede Deynze, provincie Oostvlaanderen, verschenen **Auguste Desloover** en **August Berteyn**, metser, beyde woonende binnen deze stede, dewelke verklaert hebben dat **Bernardus Mortier**, daglooner, op den 21 april lestleden in de riviere de Lije binnen deze stad was gevallen, en reeds onder het schip was verdwenen, dat den genaemden **Petrus Joannes Verhelst**, schipper te Boom, in de riviere de leije is gesprongen en in 't gevaer zijns levens voormelden **Mortier** daer uyt geholpen heeft.

En heeft den tweeden comparant met ons na gedaene voorlezing van het bovenstaende geteekent, vermits den eersten verklaert heeft niet te kunnen schrijven als ongeleert zijnde.

Deinze 29 mei 1841

Jean Verrept, schipper, **Boom**

De genaemde **Bernard Mortier** was in het water gevallen en door de stroming onder den boot getrokken.

Verrept is dadelijk in het water gesprongen, dook onder den boot en heeft op die manier den man kunnen redden.

Een vergoeding van 25 fr. werd voorgesteld

Deinze 1841

Ten jare achttien honderd een en veertig den derden july,

Zijn voor mij, Burgemeester der stad Deynze, verschenen **Angelus Staes** en **Charles Vandenberghe**, daglooners, beyde woonende binnen deze stede, dewelke verklaert hebben dat **Désiré Lagrange** op den 7 der gepasseerde maend July in stadswal binnen deze stad was gevallen en op het punt was te verdrinken, dat den genoemden **Josephus Devos**, 40 jaar,

dezer stede in den stadswal is gesprongen en in het gevaer zijns levens het voormelde kind daer uyt heeft geholpen.

En hebben gemelde comparanten na gedaene voorlezinge van het bovenstaende verklaerd niet te kunnen schrijven als ongeleert zijnde.

Den Burgemeester voornoemd.

Deinze 3 Oktober 1844

Ange Staes, 44 jaar, ouvrier haleur (boottrekker).

De genaamde **Leopold De Sloover** was in de rivier de Leie gevallen. **Staes** is in het water gesprongen en heeft hem gered van een zeer groot gevaar.

Hij werd voorgesteld voor een vergoeding van 15 fr.

Ten jaere achttien honderd vier en veertig den derden October

Zijn voor mij Burgemeester der stad Deynze, provincie Oostvlaanderen, verschenen **Martinus Emanuel Vanquickenborne**, particulier, woonende binnen deze stad, en **Jan Baptist Filliers**, landbouwer, woonende te Bachte-Maria-Lerne, dewelke verklaert hebben dat **Leopold Desloovere**, zonder beroep, op den 25 Augustus lestleden in de riviere de Leye binnen deze stad was gevallen dat den genaemden **Angelus Staes**, schepentrekker te Deynze, in de riviere de Leye is gesprongen en in geen perijkel van zijn leven voormelden **Leopold Desloovere** daer uit geholpen heeft.

En hebben gemelde comparanten na gedaene voorlezinge van het bovenstaende geteekent.

Den burgemeester voornoemd.

Deinze 3 Februari 1845

Yvon Fasseau, 31 jaar, landbouwer te Deinze.

Ten jaere achttien honderd vijf en veertig den vijf en twintigsten April,

Zijn voor mij Burgemeester der stad Deynze, provincie Oostvlaanderen, verschenen **Charles Dhont**, landbouwer, en **Amelia De Schrijver**, spinster, beyde wonende te Meygem, dewelke verklaert hebben dat **Leo Oppeel**, werkmán, op den 3 februari lestleden in de rekkeling beke binnen deze stad was gevallen, dat den genaemden **Ivon Fasseau**, landbouwer te Deinze in de rekkeling beke is gesprongen en in gevaar zijns levens voormelden **Leo Oppeel** daer uit geholpen heeft.

En heeft den eerste comparant met ons alleen na gedaene voorlezinge van het bovenstaende geteekent, vermitsde tweede verklaert heeft niet te kunnen schrijven als ongeleerd zijnde.

Den burgemeester voornoemd.

Verzoekschrift aan de koning:

Aen zijne **Majesteit Leopold I**, Koning der Belgen

Vertoond met eerbied den ondergeteekenden **Yvon Fasseau**, landbouwer, woonende te Deynze, provincie Oostvlaanderen, dat hij op den derden dezer maend, den genaemden **Leon Oppeel**, oud 74 jaren, die in de Rekkeling beke binnen Deynze, op het punt was te verdrinken, gered heeft, en zig zelven aen het gevaer van het leven te verliezen heeft blootgesteld, deze daed heeft plaets gehad in het bijzijn van menigvuldige getuygen die, door de grootheid van het perykel, aen gezegden **Fasseau** geen hulp dierven toebrengen. Hij verhoopt diensvolgens de vergelding te bekomen die Zijne Majesteit gewoonlijk in dusdanige gevallen toestaet.

Hij heeft d'eer zich te vernoemen

Deynze, 27 februari 1845

Getekend onleesbaar

(wordt vervolgd)

Romain De Bouver

DE STATEN VAN GOED VAN DE HEERLIJKHEID EKE
(EKE, NAZARETH)

(vervolg van Leiestam 4/2007 p. 618-619)

10/4/1775: St. Adriaen DEN DRYVER + Eke 21/1/1773

x Bregitta VERMEIREN wed., waarvan 6 K:

Marie Anne 24 j., Frans 18 j., Josephus 17 j., Marie 15 j., Isabelle 14 j. en Carolus 10 j.
 (deze staat is terug te vinden in bundel 80 en in register 67, folio 219 verso)

8/5/1775: St. Isabelle VAN ASSEL fa. Lieven + Nazareth 15/9/1774

x Joannes VANDER STRAETEN wed., waarvan 7 K:

Frans en Jan Baptiste meerderjarig; Livyne Marie x Louis ROSSAUW;

Pieter Joannes 24 j., Adriaen 18 j., Livyne 16 j. en Joseph 14 j.

(geregistreerd in register 67, folio 223 en ook terug te vinden in pak 82 (aangehecht aan staat van goed van Francoise VERSTAEN dd. 21/7/1777))

8/5/1775: St. Marie Theresia DE CEUKELAERE fa. Liven + Eke 1775

x Joannes NEIRYNCK wed., waarvan 5 K:

Pieter 16 j., Joanne 13 j., Baptiste 10 j., Louis 8 j. en Isabelle 4 j.

(geregistreerd in register 67, folio 226)

12/6/1775: St. Joannes GOETYN + Nazareth

X Marie DE DOBBELAIRE + Nazareth, waarvan 2 K: Jacobus 23 j. en Joannes

(geregistreerd in register 67, folio 232)

12/6/1775: St. Marcus PEIRSEGAELE + Gent (Sint-Baafs) "als domestiq vande weduwe Ronse"

x Pietermelle DE CONNINCK wed. te Nazareth, waarvan 6 K :

Marie Joanne 22 j., Livyne Pietermelle 20 j., Liven 17 j., Pieter 13 j., Jan Baptiste 10 j. en
 Carel 5 j.

(geregistreerd in register 68, folio 1)

12/6/1775: St. Adriaene SWAENS + Nazareth

x Jacobus VAN DHAMME + Nazareth, waarvan 3 K: Marie, Livyne en Bernardus

(geregistreerd in register 68, folio 2 verso)

4/9/1775: St. Marie Therese (DE) GROOTTE fa. Pieter + Nazareth 9/3/1772

x Joannes VANDEN BERGHE wed., waarvan 3 K:

Joanne Therese 11 j., Constantinus 7 j. en Joannes Baptiste 5 j.

(Joannes VANDEN BERGHE voordien x Livyne DE JAEGERE +, waarvan 2 K :
 Pieter en Frans)

(geregistreerd in register 68, folio 12 en ook terug te vinden in pak 82)

2/10/1775: St. Catharine BOONE fa. Jan + Eke 27/11/1774

x Livinus DUPRE wed., waarvan 2 K:

Joannes Francies 2 j. en Joanna Marie 2 maanden

(geregistreerd in register 68, folio 16 verso)

(wordt vervolgd)

Guido Demuynek